

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984 | ΑΡΙΘ. 4

= ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ =

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν, «Σπινθήρας μέσα στη θάλασσα». — Καταδίκευσι ἀσχημιῶν τῆς Ἑβδόμης Τέχνης. — Ἰωάννου Φουντούλη, Καθηγητοῦ Παν(μίου) Ἀθηνῶν, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες. — Δημόσθενος Σαβράμη, Καθηγητοῦ Παν(μίου) Κολλωνίας, Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μὲ φωτογραφίες, μουσικὴ καὶ κείμενα. — Ἰ. Μ. Χατζηφώτη, Μεσαιωνικὸς Ἑλληνισμός, Βυζάντιο - Ρωμιοσύνη. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, «Ἦρουν ὁπαδὸς τοῦ Μαχαράτζι». — Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Δέκτορος Θεολογικῆς Σχολῆς, Ἑορταστικά. — Βασ. Μουστάκη, Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμῶν. — Δ. Φερουσῆ, Τὸ βιβλίο. — Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Εἰδήσεις ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ἐφημερίους. — Ἐπίκαιρα.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθῆναι, Ἰασιῶν 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3,
Ζωγράφου. Τηλ. 77.87.978.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΑΣΩΤΟΥ

«ΣΠΙΝΘΗΡΑΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ»

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία πάντοτε καὶ ἰδιαίτερα τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου προτρέπει ὅλους μας πρὸς μετάνοια. Θέλει νὰ ἐπιστρέψωμε στὸν Θεό, ἀπ' τὸν ὁποῖο μᾶς ἀπομακρύνει ἡ ἁμαρτία. Κι ἡ ἐπιστροφή αὐτὴ πρέπει νὰ γίνῃ μὲ δάκρυα, ἐσωτερικὴ συντριβὴ καὶ μὲ βεβαιότητα, γιὰ τὴ φιλανθρωπία, τὸ ἔλεος καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς.

Ὅλα τὰ συναισθήματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ μᾶς διακατέχουν ἰδιαίτερα τὴν Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου, περιγράφονται ἀπ' τὸν Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους: «Ἐὰν ἔχῃς —λέγει— ἁμαρτίες, νὰ μὴ ἀπελπισθῇς. Δὲν παύω νὰ σᾶς τὸ τονίζω αὐτὸ συνεχῶς· κι ἂν καθημερινὰ ἁμαρτάνῃς, νὰ μετανόῃς καθημερινὰ. Κι ἐκεῖνο, ποὺ κάνομε σιὰ παλιὰ σπῖτια, διὰν γίνουν ἐτοιμόροπα, δηλαδὴ ἀφαιροῦμε τὰ σαπιωμένα μέρη κι ἐτοιμάζομε καινούρια καὶ ποτὲ δὲν λησμονοῦμε τὴ συνεχῆ συντήρησιν, αὐτὸ ὡς κάνομε καὶ σ' ἐμᾶς. Ἐὰν πάλησες σήμερον ἀπ' τὴν ἁμαρτία, νὰ ἀνακαινίσῃς τὸν ἑαυτὸ σου μὲ τὴ μετάνοιαν».

Συνεχίζοντας ὁ ἱερός Χρυσόστομος τοποθετεῖ σὲ στίγμα τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὰ ἐρωτήματα: «Εἶναι δυνατό νὰ σωθῶ, ἀφοῦ μετανοήσω; Ὅλη μου τὴ ζωὴ τὴν πέρασα μέσα στὶς ἁμαρτίες· κι ἂν μετανοήσω, ἐπιτυχαίνω τὴ σωτηρία;».

Κι ὁ χρυσορρήμων πατὴρ, δίνοντας τὴν ἀπάντησιν ὅτι εἶναι «πάντα πολὺ δυνατόν» ἢ σωτηρία, γιὰ νὰ μᾶς πείσῃ γι' αὐτὸ, προσθέτει: «Ἀπὸ ποῦ γίνεται αὐτὸ φανερό; Ἀπὸ τὴ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου... Διότι δὲν ὑπάρχει μέτρο τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ, οὔτε εἶναι δυνατό νὰ ἐξημερευθῇ μὲ λόγο ἡ ἀγαθότης Του... Φέρε σὶν τοῦ σου ἕνα σπινθῆρα, ποὺ ἔπεσε μέσα στὴ θάλασσα. Μήπως μπορεῖ νὰ σταθῇ ἐκεῖ ἢ νὰ φανῇ; Ὅση σχέση ἔχει μὲ σπῖθα πρὸς τὸ πέλαγος, τόση μεγάλη σχέση ἔχει ἡ ἁμαρτία σὲ σύγκρισιν πρὸς τὴ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ· μᾶλλον δὲ οὔτε τόσο μεγάλη, ἀλλὰ πολὺ περισσότερη διαφορικὴ. Γιατὶ τὸ μὲν πέλαγος, ἀκόμη κι ἂν εἶναι μεγάλο, ἔχει ὄριο, ποὺ μετρεῖται ἐνῶ ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀπεριόριστη» («... Ἐννόησον σπινθῆρα εἰς πέλαγος ἐμπεσόντα· μὴ δύναται σιῆσαι ἢ φανῆραι; Ὅσον σπινθῆρ πρὸς πέλαγος, τοσοῦτον καὶ πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν· μᾶλλον δὲ οὐδὲ τοσοῦτον, ἀλλὰ πολλῶ πλεόν. Τὸ μὲν γὰρ πέλαγος, καὶν μέγα ἢ, μέτρον ἔχει· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία ἀπεριόριστος») (Περικοπὴ ἀπ' τὴν ὁγδόη ὁμιλίαν τοῦ Χρυσοστόμου περὶ μετάνοίας, Migne Ἐ.Π. 49,337).

Ἡ Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου ὡς εἶναι πάντοτε σὲ ὅλους μας ἀφορμὴ, γιὰ νὰ ἐμβασιζώμαστε σὲ πέλαγος τῆς θείας ἀγάπης, νὰ σβήνωμε μέσα σ' αὐτὸ τὴν καταστροφικὴν φλόγα τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ λευκαίνωμε τὴ σιολὴ τῆς ψυχῆς μας.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΑΣΧΗΜΙΩΝ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Με πρόσκληση τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν πραγματοποιήθηκε τὴν Πέμπτη 12 Ἰανουαρίου 1984, ὥρα 11 π.μ. εὐρύτατη σύσκεψη στὸ Γραφεῖο Τύπου καὶ Δημοσίων Σχέσεων αὐτῆς, κατὰ τὴν ὁποία ἐξετάσθηκε τὸ θλιβερὸ φαινόμενο τῆς παραγωγῆς καὶ προβολῆς ἀντικληρικῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν. Σ' αὐτὴν πῆραν μέρος ἀντιπρόσωποι τῶν ὁμίσεων Ἱ. Μητροπόλεων, τοῦ Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος καὶ πολλῶν ἄλλων κοινωνικῶν φορέων καὶ συλλόγων, οἱ ὁποῖοι μετὰ ἀπὸ μακριὰ συζήτηση πάνω στὸ θέμα, ἐξέδωσαν ὁμόφωνα τὸ παρακάτω ψήφισμα:

1. Διαμαρτύρονται ἐντονότατα γιὰ τὶς ἀσχημίες αὐτές, ποὺ δὲν διασύρουν ἀπλῶς τὸ ράσο, ἀλλὰ προσβάλλουν τὸ πολιτιστικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ μας.

2. Παρακαλοῦν ὅλους τοὺς ἀρμόδιους φορεῖς (Ἱερὰ Σύνοδο, Κυβερνητικὸς παράγοντες, τὴ Δικαιοσύνη τῆς πατρίδος μας) νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ σοβαρωτάτου αὐτοῦ θέματος, ὥστε νὰ ἐκλειφθεῖ ἡ ἀσχημία.

3. Παρακαλοῦν τὸ Σωματεῖο τῶν Ἑλλήνων Ἡθοποιῶν, τῶν Ἑλλήνων Σκηνοθετῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων Παραγωγῶν νὰ συνειδητοποιήσουν τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρούμενης μὲ τὶς ἀθλιότητες αὐτὲς πνευματικῆς φθορᾶς καὶ νὰ συμβάλουν στὴν ἐξαφάνισή τοῦ φαινομένου, ποὺ ὀφείλεται σὲ μερικοὺς συναδέλφους τοὺς, οἱ ὁποῖοι μὲ τὰ ἔργα τοὺς αὐτὰ κατεβάζουν τὸ καλλιτεχνικὸ ἐπίπεδο τῆς 7ης τέχνης στὸν τόπο μας.

4. Δηλώνουν ὅτι θὰ ἀγωνισθοῦν μὲ κάθε νόμιμο μέσο γιὰ τὴν καταπολέμησιν καὶ ἀντιμετώπισιν τῶν ὑποπροϊόντων αὐτῶν τοῦ κινηματογράφου καὶ τῆς τέχνης γενικότερα συγκροτώντας συντονιστικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τοῦ Ἀγώνα.

5. Καλοῦν κάθε Ἕλληνα νὰ ἀναλογισθεῖ τὶς εὐθύνες του καὶ νὰ πράξει ἐν προκειμένῳ τὸ καθήκον του, ὅπως ἐπιβάλλει ἡ ἐλληνορθόδοξη παράδοση τοῦ λαοῦ μας, καὶ προσειδοποιοῦν ὅτι κάθε νέα ἀπόπειρα θὰ ἀντιμετωπισθεῖ ποινικά, ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε ἄλλο νόμιμο μέσο.

Τὸ ψήφισμα ὑπέγραψαν ἐκπρόσωποι τῶν παρακάτω Ἱ. Μητροπόλεων καὶ Συλλόγων:

1. Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
2. Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς.
3. Ἱ. Μητροπόλεως Πειραιῶς.
4. Ἱ. Μητροπόλεως Περιστερίου.
5. Ἱ. Μητροπόλεως Νικαίας.
6. Ἱ. Μητροπόλεως Ὑδρας, Σπείων καὶ Αἰγίνης.

7. Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας καὶ Λαυρεωτικῆς.
8. Ἱ. Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης.
9. Ἱ. Μητροπόλεως Καισαριανῆς καὶ Ὑμητιοῦ.
10. Ἱεροῦ Συνδέσμου Κληρικῶν Ἑλλάδος.
11. Πανελληνίου Συλλόγου Ἱεροφαιτών.
12. Πανελληνίου Ἑνώσεως Θεολόγων.
13. Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ζωή».
14. Ἀδελφότητος Θεολόγων «Σωτήρ».
15. Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολικῆς Ἀδελφότητος «Ὁ Σταυρός».
16. Πανελληνίου Ἑνώσεως Γονέων διὰ τὴν προστασίαν τῆς Οἰκογενείας καὶ τοῦ Ἀτόμου.
17. Πανελληνίου Ἑνώσεως Φίλων τῶν Πολυτέκνων.
18. Πανελληνίου Ἑνώσεως Γυναικῶν.
19. Πανελλαδικοῦ Κινήματος Γυναικῶν.
20. Ἑνώσεως Λειτουργῶν Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαίδευσως.
21. Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Χολαργοῦ «Τὸ Σήμαντρο».
22. ΧΑΝ Ἀθηνῶν.
23. Ἐταιρίας Χριστιανικοῦ Θεάτρου.
24. Χριστιανικῆς Λογοτεχνικῆς Συντροφιάς.
25. Πανελληνίου Συλλόγου «Οἱ Φίλοι τοῦ Ἀγίου Ὁρους».
26. Πανελληνίου Συλλόγου «Οἱ Φίλοι τῶν Κατακομδῶν τῆς Μῆλου».
27. Πανελληνίου Ὁρθοδόξου Ἑνώσεως (Π.Ο.Ε.).
28. Ἐφημερίδος «Ἡ Χριστιανικὴ».
29. Ἐφημερίδος «Ὁρθόδοξος Τύπος».
30. Ἐφημερίδος «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια» καὶ περιοδικοῦ «Ἐκκλησία».

Ἐπίσης τὸ ὑπέγραψαν ὁ Παν. Ἀρχιμ. π. Χρυσόστομος Ρουμελιώτης, Καθηγούμενος Ἱ. Μ. Πετρώκης, ὁ Παν. Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος, Προϊστάμενος Ἱ. Ν. Ἀγίου Νικολάου Ἀχαρνῶν, ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώργιος Μεταλληνός, Λέκτωρ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὁ Αἰδ. Πρωτοπρεσβύτερος π. Ἀντώνιος Ἀλεβιζόπουλος, Δρ Θεολογίας καὶ Φιλοσοφίας, ὁ σκηνοθέτης κ. Νέστορας Μάτσας, ἡ κοινωνικὴ λειτουργὸς κ. Κασσιανὴ Παουνισσοπούλου, ὁ Καθηγητὴς κ. Νεξερίτης κ.δ.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

420. Στὶς Κυκλάδες, ὅπου διατηροῦνται ἀλώβητα παλαιοχριστιανικά ἔθιμα, δὲν γίνεται τριττὴ ἀλλ' ἀπλὴ χορικὴ περιφορὰ γύρω ἀπὸ τὴν κολυμβήθραν. Συγχωρεῖται τοῦτο; (Ἐρώτησις Αἰδεσμ. Πρωτοπρ. 'Α. Κουλούρη).

Τὰ τοπικὰ λειτουργικὰ ἔθιμα εἶναι ἄξια ἰδιαίτερας προσοχῆς, γιατί πολλές φορές διασώζουν παμπάλαιες παραδόσεις καὶ διαφωτίζουν τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξι καὶ τὴν πορεία τῆς διαμορφώσεως τῶν λειτουργικῶν μας τύπων. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ποὺ ἡ τοπικὴ παράδοσι εἶναι πιὸ ὀρθὴ ἀπὸ ἐκείνη ποὺ γιὰ διαφόρους λόγους κοινῶς ἐπεκράτησε. Καμμιά φορὰ βέβαια συμβαίνει καὶ τὸ ἀντίθετο. Γι' αὐτὸ ἡ τοποθέτησίς μας ὡπέναντι στὶς παραδόσεις αὐτὲς δὲν εἶναι εὐκόλο ἔργο. Χρειάζεται μελέτη καὶ γνώσις τῆς ἱστορίας, τῶν πηγῶν καὶ τοῦ νοήματος τῶν λειτουργικῶν τύπων. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸν ἡ ἡμιμάθεια καὶ ἡ δοκησιοσοφία πολλῶν κατέστρεψε πολλές φορές πάρα πολὺ σεβάσιμες καὶ ὀρθότατες λατρευτικὲς παραδόσεις καὶ τὶς ἀντικατέστησε μὲ ἀμφιβόλου ἀκριβείας ἄλλες, ἐν ὀνόματι μιᾶς κακῶς νοουμένης λειτουργικῆς ὁμοιομορφίας. Καὶ γιὰ νὰ ἔρθουμε στὸ συγκεκριμένο ἐρώτημα, τὸ ὅτι παντοῦ ἔχει ἐπικρατήσει νὰ γίνονται τρεῖς κύκλοι γύρω ἀπὸ τὴν κολυμβήθρα κατὰ τὴν ψαλμωδία τοῦ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» δὲν σημαίνει ἀπαραίτητα ὅτι αὐτὸ μόνον εἶναι τὸ ὀρθό, ἢ τουλάχιστον τὸ μόνον ὀρθό, καὶ ἡ ἀπλὴ χορικὴ περιφορὰ, ποὺ διατηρήθηκε σὲ ὠρισμένα μέρη, πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ δώσῃ τῇ θέσι της στὴν τριπλῇ.

Τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» εἶναι σήμερα ὁ ὕμνος ποὺ ψάλλεται στὶς βαπτισματικὲς λειτουργίες τῶν μεγάλων δεσποτικῶν ἑορτῶν ἀντὶ τοῦ τρισαγίου. Τὸν ἴδιο ἀκριβῶς ρόλο ἔχει καὶ στὴν ἀκολουθία τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Ἀποτελεῖ τὴ διασύνδεσις βαπτίσματος καὶ λειτουργίας, τὸν ἀρμό συγκολλήσεως τῶν δύο μυστηρίων, ποὺ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνες ἐτελοῦντο ἀδιάσπαστα ἐνωμένα, ὅπως ἀδιάσπαστα θεολογικὰ καὶ λειτουργικὰ εἶναι ἐνωμένα τὰ τρία στάδια τῆς χριστιανικῆς μυσέως: βάπτισμα - χρῖσμα - εὐχαριστία. Μετὰ δηλαδὴ τὴ βάπτισι καὶ τὴν ἔνδυσι τοῦ νεοφωτίστου μὲ τὰ ἐμφώτια λευκὰ ἐνδύματα, ἐδίδετο τὸ χρῖσμα καὶ κατόπιν ἐν πομπῇ ἀπὸ τὸ βαπτιστήριον, ὅπου γινόταν τὸ βάπτισμα καὶ ἡ χρῖσις τοῦ μύρου, πήγαιναν στὸ ναό, ὅπου ἐτελεῖτο ἡ βαπτισματικὴ θεία λειτουργία γιὰ τὴν κοινωνία τῶν νέων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Καλυπτῆριος ὕμνος τῆς λιτανείας αὐτῆς ἦταν τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...», ποὺ ψαλλόταν πολλές φορές, ὅσο διαρκοῦσε ἡ πορεία ἀπὸ τὸ βαπτιστήριον στὸν κυρίως ναό.

Κατὰ τὸν κώδικα Πάτμου 266 τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» ψαλλόταν ὡς ἐφύμνιο στοὺς στίχους τοῦ 92ου ψαλμοῦ «Ὁ Κύριος ἐβασίλευσεν εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο...», ἀπόλυτα ταιριαστοῦ πρὸς τὸ ἐφύμνιο καὶ πρὸς τὸ βάπτισμα. Μιλᾷ ὁ ψαλμὸς γιὰ τὸν βασιλέα Κύριο ποὺ ντύθηκε εὐπρέπεια καὶ δύναμι, γιὰ ποταμοὺς καὶ γιὰ φωνὲς ὑδάτων πολλῶν καὶ γιὰ τὸν ἁγιασμένο οἶκον τοῦ Κυρίου, στὸν ὁποῖο ἔμπαιναν οἱ νεοφώτιστοι. Ἀπὸ τὴ μεταγενεστέρα πρᾶξι καὶ ἀπὸ τὰ χειρόγραφα φαίνεται, πὼς ὁ 31ος ψαλμὸς («Μακάριοι ὧν ἀφῆθησαν αἱ ἀνομίαι...»), ποὺ οἱ πρῶτοι στίχοι του ἀναφέρονται στὸ μακαρισμὸ ἐκείνων ποὺ —διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος— συγχώρησε ὁ Θεὸς τὶς ἁμαρτίες τους, χρησιμοποιήθηκε ἐπίσης ὡς ψαλμὸς στιχολογίας γιὰ τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» ἀντὶ τοῦ 92ου ἢ καὶ ὡς ψαλμὸς λιτανείας γιὰ τὴν πομπὴ τῶν νεοφωτίστων ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν...», ὅπως ψάλλεται καὶ σήμερα. Τότε μαρτυρεῖται διπλὴ ψαλμωδία τοῦ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν...», κατὰ τὴ χρῖσι τῶν νεοφωτίστων μὲ τὸ ἅγιον μύρον, ὅπως καὶ πρὶν, καὶ στὸ τέλος τῆς λιτανείας μετὰ τὴν εἴσοδον στὸ ναὸ στὴ θέσι τοῦ τρισαγίου, κατὰ τὸν τύπον τοῦ ὁποῖου ψάλλεται καὶ σήμερα (τρεῖς φορές, Δόξα καὶ νῦν τὸ τέλος —«Χριστὸν ἐνεδύσασθε» καὶ τὸ Δύναμις). Ὁ ἀπόστολος καὶ τὸ εὐαγγέλιον ποὺ ἀκολουθοῦν εἶναι τὰ ἀναγνώσματα τῆς βαπτισματικῆς θείας λειτουργίας, γι' αὐτὸ καὶ δὲν ὑπάρχουν σ' ὅλα σχεδὸν τὰ χειρόγραφα. Τὸ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε...» ἐπεῖχε θέσι, κατὰ τὴν ἀρχαία τάξι, συγχρόνως εἰσοδικοῦ καὶ τρισαγίου τῆς βαπτισματικῆς λειτουργίας. Ἡ θμῖσις κατὰ τὴν ψαλμωδία του ἐξηγεῖται εἴτε ὡς στοιχεῖο τῆς λιτανείας εἴτε καὶ ὡς στοιχεῖο τοῦ τρισαγίου. Καὶ σήμερα στὸ Ἅγιον Ὄρος θυμοῦν, ὡς γνωστὸ, κατὰ τὸ τρισάγιο.

Ὅτι ἐγένετο ἡ εἴσοδος ἀπὸ τὸ βαπτιστήριον στὸ ναὸ κατὰ τὴν ψαλμωδία τοῦ «Ὅσοι εἰς Χριστὸν...» μαρτυρεῖται ἀπὸ πολλὰ χειρόγραφα: «Καὶ ψάλλει τὸ Ὅσοι εἰς Χριστόν...» καὶ εἰσοδεύει» (Ἀθηνῶν 670), «Καὶ εἰσοδεύει μετὰ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ παιδὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ ψάλλον Ὅσοι εἰς Χριστόν...» ἐκ τρίτου» (Ἀθηνῶν 564), «Καὶ εἰσοδεύει τὸν νεοφώτιστον ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν τοῦ ἁγίου βήματος» (Ἀθηνῶν 667, Μ. Λαύρας Θ 88), «Καὶ εἰσέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ νεοφωτίστου εἰς τὴν εἴσοδον καὶ γίνεται ἀκολουθῶς πᾶσα ἡ θεία λειτουργία» (Σινᾶ 973), «Καὶ εἴθ' οὕτως ἄρχεται ὁ ἱερεὺς Ὅσοι εἰς Χριστόν...» καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον βῆμα μετὰ τοῦ νεοφωτίστου» (Σινᾶ 961), «Μετὰ τοῦτο, ποιῶν εἴσοδον (ὁ ἱερεὺς), ψάλλει Ὅσοι εἰς Χριστόν...» (Ἀθηνῶν 661).

(Συνεχίζεται)

Η ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΜΕ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ, ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ

ΤΟΥ Κ. ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΑΒΡΑΜΗ

Δρος Θεολογίας, Φιλοσοφίας και Κοινωνικών Ἐπιστημῶν,
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολωνίας

Γιὰ πρώτη φορά κυκλοφόρησε στὴν Γερμανία ἓνα πολὺ ὠραῖο βιβλίο μὲ θέμα τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ποὺ διαφέρει ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτοῦ τοῦ εἶδους σὲ τρία βασικά σημεῖα: Πρῶτον: ὁ συγγραφέας του εἶναι Ἑλληνας: ὁ εκπρόσωπος τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας στὸ Οἰκουμενικὸ Κέντρο Φραγκφούρτης Δρ. Θεολογίας Ἀθανάσιος Μπασδέκης. Δεύτερον: ἐπιδιώκει τὴν καλλιέργεια τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας μὲ τὴς μὴ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες αὐτῆς τῆς χώρας καὶ τρίτον εἶναι καρπὸς τῆς στενῆς συνεργασίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας μὲ τὴς ὑπόλοιπες Ἐκκλησίες. Ἀξιόλογο εἶναι ἐπίσης τὸ γεγονός ὅτι αὐτὸ τὸ βιβλίο — ποὺ ἀπευθύνεται κυρίως στοὺς Γερμανοὺς ποὺ θέλουν νὰ ἐνημερωθοῦν σχετικὰ μὲ τὴν ζωὴ τῶν Ὁρθόδοξων Ἑλλήνων τῆς Γερμανίας — συνοδεύεται ἀπὸ μιὰ σειρά διαφανειῶν καὶ ἓνα μαγνητοφωνημένο κείμενο, ποὺ παρουσιάζουν ζωντανῇ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας.

Τὸ πρῶτο μέρος αὐτοῦ τοῦ βιβλίου ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ μαγνητοφωνημένο κείμενο τὸ ὁποῖο ἐξηγεῖ τὸ περιεχόμενο τῶν διαφανειῶν, ποὺ παρουσιάζουν, μεταξὺ τῶν ἄλλων: τὴν Ὁρθόδοξη Λειτουργίαν τὸν Μητροπολίτη Γερμανίας Ἀθανάσιον Μπασδέκη καὶ τὴν σημασία τοῦ Ἐπισκόπου μέσα στὰ πλαίσια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γενικῶς τὴν Λειτουργικὴ Κοινότητα τὴν Ὁρθόδοξη Βάπτισιν τὴν σημασία τῆς Κοινότητος γιὰ τὴν καθημερινή ζωὴ τοὺς παιδικοὺς σταθμοὺς τῶν ἐνοριῶν τὰ προβλήματα τῶν Ἑλλήνων μαθητῶν, ποὺ ζοῦν στὴν Γερμανία τὴν Λειτουργίαν σὰν μέσο Εὐαγγελισμοῦ τὸν κόσμον τῶν εἰκόγων τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Γερμανίας τὸν Ὁρθόδοξον Γάμο καὶ τὴν συνεργασία τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας μὲ τὴς μὴ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Μιὰ πολὺ καλὴ ἰδέα τοῦ συνδυασμοῦ τῶν κειμένων μὲ τὴς φωτογραφίες καὶ τὴν μουσικὴ μπορούμε ν' ἀποκτήσουμε μὲ δάσι: τὸ σχετικὸ μὲ τὸν Ὁρθόδοξον Γάμον μέρος τοῦ ἔργου τοῦ κ. Μπασδέκη. Στὴν ἀρχὴ διαβάζουμε ἢ ἀκοῦμε τὸ ἑλληνικὸ κείμενο: «Στέφεται ὁ δούλος τοῦ Θεοῦ Γεώργιος τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ Μαρίαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν». Κατόπιν μεταφράζει ἓνας ὁμιλητὴς αὐτὸ τὸ κείμενο, ἐνῶ ἓνας δευτέρως ὁμιλητὴς παρατηρεῖ ὅτι: οἱ νέοι μεγαλώνουν καὶ ἀποφασίζουν νὰ δημιουργήσουν μιὰ οἰκογένεια τὴν ὁποία εὐλογεῖ ἡ Ἐκκλησία.

Ἐπειτα ἀκοῦμε καὶ πάλι τὸν πρῶτον ὁμιλητὴ, ὁ ὁποῖος λέει: ὅτι πάνω ἀπὸ 25 τοῖς ἑκατὸν τῶν γάμων τῶν Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν, ποὺ ζοῦν στὴν Γερμανία, εἶναι μικτοὶ γάμοι, πρᾶγμα ποὺ δημιουργεῖ πολλὰ προβλήματα. Τὸ θέμα τῆς ἀγωγῆς τῶν παιδιῶν π.χ. ἀπασχολεῖ, στὴν περίπτωσιν τῶν μικτῶν γάμων, συνεχῶς τὴν Ἡγεσία τῆς Μητροπόλεως Γερμανίας, δεδομένου ὅτι: αὐτὰ τὰ παιδιά μεγαλώνουν μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς καθολικῆς ἢ προτεστάντικῆς ἀτμόσφαιρας.

Στὸ τέλος ἀκοῦμε τὴν φωνὴν τοῦ Μητροπολίτη Γερμανίας Αὐγουστίνου, ὁ ὁποῖος παρατηρεῖ ὅτι: μέσα στὰ πλαίσια τῆς οἰκογένειας γίνεται: περισσότερον αἰσθητὸς ὁ πόνος ποὺ προκαλεῖ ἡ διαίρεσις τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μερίαν ὅμως ζοῦμε, μέσα στὰ πλαίσια τῶν μικτῶν γάμων, μιὰ ἐνότητα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ μεταβληθῇ σὲ μιὰ πολὺτιμη δάσι: γιὰ τὴν Ἑνωσί τους.

Τὸ δεύτερον μέρος τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Μπασδέκη περιέχει: κείμενα - ντοκουμέντα, ποὺ παρουσιάζουν, ζωντανά, τὴν πίστιν καὶ τὴν ζωὴ τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Ἔτσι: μαθαίνουν οἱ Γερμανοί, ποὺ διαβάζουν αὐτὰ τὰ κείμενα, τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεως καὶ τῆς διδασκαλίας τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τὴν δομὴν τῆς Ὁρθόδοξης Λειτουργίας τὴν σημασία τῶν Μυστηρίων τὴν ὁργάνωσιν τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας γενικῶς καὶ τὴν ὁργάνωσιν τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν τῆς Γερμανίας εἰδικὰ καὶ τὸν ρόλον ποὺ παίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μέσα στὰ πλαίσια τῆς Οἰκουμενικῆς κινήσεως καθὼς καὶ —πὺρ γενικῶς— τὸ πῶς ρυθμίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τὴς σχέσεις της τόσο μὲ τὴς προτεστάντικες Ἐκκλησίες ὅσο καὶ μὲ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία.

Ἐχοντας τώρα ὑπ' ὄψιν μας τὸ περιεχόμενο αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, μπορούμε νὰ προσθέσουμε στὰ τρία σημεῖα, ποὺ ἀναφέραμε στὴν ἀρχή, ἓνα τέταρτον: τὸ ὅτι δηλαδὴ αὐτὸ τὸ βιβλίο διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὰ ἄλλα γερμανικά βιβλία, ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, δεδομένου ὅτι: συντελεῖ στὴν ἐκ μέρους τῶν μὴ Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν τῆς Γερμανίας συνειδητοποίησιν: τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Μητρόπολις Γερμανίας. Τοῦτο, πάλι, σημαίνει: ὅτι: τὸ βιβλίο αὐτὸ μπορεῖ νὰ συμβάλει ἀποτελεσματικὰ στὴν λύσιν αὐτῶν τῶν προβλημάτων, πρᾶγμα ποὺ τονίζει —μεταξὺ τῶν ἄλλων— μιὰ πολὺ καλὴ κριτικὴ τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Μπασδέκη, ποὺ δημοσιεύθηκε σ' ἓνα γνωστὸ, ἐβδομαδιαῖον, καθολικὸ περιοδικόν.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟ - ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ

(Σκέψεις γύρω από τους τρεις όρους)

Τοῦ κ. Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

Γιὰ νὰ προσδιορίσουμε ἀκριβῶς τὴν ἱστορικὴ συνέ-
χεια καὶ τὸν ἐθνικὸ χαρακτήρα τοῦ Βυζαντίου μέσα
στὴ συνόλη ἐλληνικὴ πορεία ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα ὡς
τὶς μέρες μας, χρησιμοποιοῦμε συνήθως τὸν ὅρο Με-
σαιωνικὸς Ἑλληνισμός. Γιατὶ κανεὶς δὲ μπορεῖ ν' ἀμφι-
σβητήσῃ τὴν ἐλληνικότητα τοῦ Βυζαντίου, οὔτε ν' ἀρ-
νηθεῖ μὲ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα τὰ ἐπὶ μέρους στοιχεῖα
ποῦ συνθέτουν τὸν ἐλληνικὸ χαρακτήρα του.

Παράλληλα, ὡστόσο, κάναμε χρῆση τῆς ὀρολογίας
Βυζάντιο, βυζαντινὸς κ.λπ., ποῦ ἔχει ἐπιβληθεῖ διεθνῶς
καὶ ἀναφέρεται στὴν ἴδια περίοδο καλύπτοντας καὶ τοὺς
πρώτους αἰῶνες τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ ὡς τὴν Ἀλωση
ὡς πρὸς τὴν κρατικὴν ὑπόστασιν. Ὅπως ἐπίσης χρησι-
μοποιοῦμε τὸν ὅρο Ρωμιοσύνη ποῦ ἔχει μὲ λογοτεχνικὴ
φόρτιση, ἀλλὰ καὶ μὲ εἰδικὴ χρoιά, καθὼς ἀγκαλιάζει
τὴν περίοδο κατὰ τὴν ὁποία τὸ Βυζάντιο διαθέτει πλήρη
ἐλληνικὴ συνείδηση καὶ τὴ μεταβυζαντινὴ ἐπιδίωξη τοῦ
πνεύματός του ὡς τὶς μέρες μας.

Οὔτε ὅμως ὁ ὅρος Βυζάντιο, οὔτε ὁ ὅρος Ρωμιοσύνη
εἶναι δυνατό νὰ ἐκτοπίσουν τὸν ὅρο Ἑλληνισμός, ποῦ
εἶναι ἐννοια καθολικὴ καὶ καλύπτει δολόκληρη τὴν ἐθνι-
κὴ πορεία τοῦ Ἑθνoυ καὶ ὅταν διαθέτει καὶ ὅταν δὲν
ἔχει κρατικὴν ὑπόστασιν. Κάθε τόσο ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ
τύπου ἢ καὶ ἀπὸ τὶς σελίδες ἐπιστημονικῶν περιοδικῶν
ἀνακινεῖται τὸ ζήτημα, τί εἶναι τὸ σωστὸ νὰ λέμε Ἑλ-
ληνισμός ἢ Ρωμιοσύνη, Βυζάντιο ἢ Ρωμιοσύνη κ.λπ.

Τὸ ζήτημα αὐτὸ δὲν εἶναι διόλου νέο. Εἶναι πολὺ
παλιό, ἔχει δηλαδὴ ἀπασχολήσει καὶ ἄλλοτε τοὺς λο-
γίους μας. Ὅταν ὁ Ἀργύρης Ἑφταλιώτης εἶχε κυκλο-
φορήσῃ τὴν Ἱστορίαν τῆς Ρωμιοσύνης ὑποκαθιστώντας
τὸν ὅρο Ἑλληνικὸ Ἔθνος, ποῦ ἔχει καταξιώθεῖ μὲ τὸ
μνημεῖωδες ἔργο τοῦ Κωνσταντίνου Παπαρηγόπουλου,
ὁ Κωστής Παλαμᾶς, ἰδιαίτερα εὐχίσθητος στὰ θέματα
αὐτὰ σχολίασε τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἑφταλιώτη εὐνοϊκὰ
στὶς στήλες τῆς ἐφημερίδας «Ἄστυ». Ὁ Νικόλαος Πο-
λίτης, ὁ πατέρας τῆς ἐλληνικῆς λαογραφίας θεωρώντας
τὸ ζήτημα ἀπὸ πλευρὰς ἐθνικῆς συνόψισε σὲ ἀπάντησίν
του πρὸς τὴν ἴδια ἐφημερίδα τὶς θέσεις τοῦ Παλαμᾶ ὡς
ἐξῆς:

«Ὁ κ. Παλαμᾶς πιστεύει διὸ ὁ Ἕλληρ ἀπὸ τῶν
χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῶν χρόνων, καθ'
οὓς ἐποίησεν ὁ Ρήγας τὸν Θεοῦτόν του, καὶ μέχρι τῆς
σήμερον ἀκόμη, ἐκάλει καὶ καλεῖ ἑαυτὸν Ρωμῖον.
Ἐπικαλεῖται δὲ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦτου στίχους με-
σαιωνικῶν ποιημάτων καὶ τινῶν δημοτικῶν ἀομᾶ-

των, καθὼς καὶ τοὺς λόγους δύο πρωταθλητῶν τῶν
πρὸς τοὺς Τούρκους ἀγώνων, τοῦ Λάμπρου Κασιώνη
καὶ τοῦ Κολοκοτρώνη, ὧν ὁ τελευταῖος εἰς τὰ Ἀπο-
μνημονεύματά του ἔχει τὴν φράσιν «Οἱ Τούρκοι καὶ
οἱ Ρωμαῖοι». Θὰ ἴδωμεν διὰ ταῦτα οὐδὲν μαρτυροῦσιν
ἐν παρόδῳ δὲ παρατηροῦμεν διὰ, ὁ Κολοκοτρώνης

«Μὲ τὸ μεράκι τῆς Ρωμιοσύνης». Παραδοσιακό, μεταβυζαντι-
νὸ, λαϊκὸ, ἀεὶ ἀνάγλυφο σὲ κυπαρίσσι. Ἔργο τοῦ Ἑφη-
μερίου π. Ἑμμ. Καλαϊτζάκη.

ονομάζει άπαξ τούς άμοιβεύς του Ρωμαίους, χιλιά-
 κες έν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τούς ονομάζει "Ελληνας" οίαν-
 δήποτε σελίδα τῶν Ἀπομνημονευμάτων του καί ἄν
 ἀνοίξεις θά ἴδης πολλάκις ἐπαναλαμβανόμενον τό
 ὄνομα τοῦτο. Ἀλλ' οὐδεμία ὑπῆρχε χρεία μαριτυριῶν
 πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι οἱ "Ελληνες ἐκάλουν ἑαυτοὺς καί
 Ρωμαίους· οὐδεὶς ἡμυρισθήσε ποιε τό πρᾶγμα. Τό
 ζήτημα δὲν εἶναι τοῦτο· ἀλλὰ συνηγορῶν ὑπὲρ τοῦ
 Ἑφταλιώτη, προκρίνοντας νὰ ἐπιγραφῇ τό βιβλίον
 τοῦ Ἱστορίαν τῆς Ρωμοσύνης καί ὄχι Ἱστορίαν τοῦ
 Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὥφειλεν ν' ἀποδείξῃ πρῶτον μὲν
 οὐ ἢ ἰδρύσεις τοῦ βυζαντινοῦ κράτους διέκοψε πάντα
 δεσμὸν συνέχοντα τὸν "Ελληνα τοῦ παλαίου κόσμου
 πρὸς τὸν ὑπῆκοον τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων "Ελ-
 ληνα, τὸν γενόμενον Ρωμαῖον πολίτην· ἔπειτα δέ,
 ὅτι ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς Ἑ-
 παναστάσεως τοῦ 1821 εἶχεν ἐξαλειφθῇ ἐκ τῆς ἐθνι-
 κῆς συνειδήσεως τὸ ὄνομα τοῦ "Ελλήνος ἀντικατα-
 σταθὲν διὰ τοῦ Ρωμοῦ· εἶναι τοῦτο ἀληθές; Ἐν τού-
 τῳ ἔγκειται τό ζήτημα.

Αὐτὰ τὰ ἔγραψε ὁ Νικόλαος Πολίτης τὸν Ὀκτώβριον
 τοῦ 1901 στήν ἐφημερίδα "Ἄστυ" ἀπαντώντας στὸν Κω-
 στη Παλαμᾶ. Εἶναι φανερό ὅτι ὁ Πολίτης, ὅπως ἄλ-
 λωστε παρατηρήθηκε καί πρόσφατα συνδέει τὴν χρῆση
 τοῦ ὅρου Ρωμοσύνη μὲ ἄρνηση τῆς ἱστορικῆς καί ἐθνι-
 κῆς συνέχειας τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὴν ἴδια ὥρα ὁ ἴδιος
 χρησιμοποιοῖ τὸν ὅρο βυζαντινὸ κράτος κ.λπ. Ἀλλὰ τό-
 τε, καί ὁ ὅρος αὐτός δὲν διακόπτει τὴν ἐθνικὴν συνέχειαν·
 Δὲν εἶναι ἕνας ὅρος πού δημιουργήσαν οἱ ξένοι· καί δὲν
 χρησιμοποίησαν ποτὲ οἱ ἀποκαλούμενοι Βυζαντινοί· Ὡς
 ἀκούσουμε τί γράφει σχετικὰ ὁ Καθηγητὴς Διονύσιος
 Ζακυθινός. Στὴ «Βυζαντινὴ Ἱστορία του 324 - 1071»
 διαβάζομε:

«Κατὰ τὴν ἐπικρατήσαν συνήθειαν τὸ ἐκχριστιανι-
 σθὲν Ρωμαϊκὸν Κράτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους
 ὀνομάζομεν Βυζαντινὸν καί Βυζαντινὸν τὸν πολιτι-
 σμὸν αὐτοῦ. Τὰ ὀνόματα Βυζάντιον, Βυζάντιος, Βυ-
 ζαντινός, Βυζαντιανός οὐδέποτε ἐχρησιμοποιήθησαν
 ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν μέσων αἰώνων ἐν τῇ σημα-
 σίᾳ ἣν ἔχουν σήμερον. Καί αὐτοὺς Βυζάντιον, Βυ-
 ζαντίς, Βυζαντιῶν πόλις ἦτο ἡ Κωνσταντινουπόλις,
 Βυζάντιος δὲ ὁ κάτοικος αὐτῆς. Ὁ ὅρος οὗτος ἐν τῇ
 κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους κατισχυάσῃ εὐφραδίᾳ
 ἐννοίᾳ ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον ἐν τῇ Λατινικῇ, μετὰ
 δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν
 Τούρκων δηλοῖ κυρίως τοὺς εἰς τὴν Ἱταλίαν κατα-
 φυγόντας Ἑλληνας λογίους. Ὡς ὅρος ἐπιστημονικὸς
 χρησιμοποιεῖται κατὰ τὸν δέκατον ἔκτον αἰῶνα. Ἡδὴ
 τὸ 1562 ὁ Ἱερώνυμος WOLF ἐπεχείρησε πρῶτος τὴν
 ἐκδοσιν Βυζαντινῶν ἱστορικῶν καί πρῶτος ἐχρησιμο-
 ποίησε τὸν τίτλον CORPUS BYZANTINAE HISTORIAE.
 Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης καὶ τὸ ὄνομα Βυζάντιον καί
 Βυζαντινός εἰσῆχθησαν εἰς τὴν ἐπι-
 στημονικὴν ὀρολογίαν καί καθιερώθησαν διὰ τῆς
 ἐκδόσεως τῆς Βυζαντινῆς τοῦ Δούβρου, τῆς ὁποίας
 ὁ πρῶτος τόμος ἐξεδόθη τὸ 1648».

Ἔτσι σήμερον στήν Ἑλλάδα ἔχομε Ἑταιρία Βυζαν-
 τινῶν Σπουδῶν, Κέντρα Βυζαντινῶν Ἑρευνῶν στήν Ἀ-

θήνα καί τὴ Θεσσαλονίκη, ἔδρες Βυζαντινῆς Ἱστορίας
 καί Βυζαντινῆς Φιλολογίας στήν Ἀθήνα, τὴ Θεσσαλο-
 νίκη, τὰ Γιάννενα, πού ἔχουν ὡς ἀντικείμενον τὴν περίοδο
 τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἰνστιτούτα Βυζαντινῶν
 Σπουδῶν, βυζαντινολογικὰ περιοδικὰ, βυζαντινολογικὰ
 συνέδρια λειτουργοῦν καί γίνονται σὲ ὁλόκληρο τὸν κό-
 σμος. Ὁ ὅρος ἔχει πιά καταξιώθῃ, «ἐπεκράτησεν ὀριστι-
 κῶς ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ ὀρολογίᾳ», ὅπως σημειώνει ὁ
 Ζακυθινός. Δὲν παύει, ὥστόσο, σὰν ὅρος νὰ διακόπτει
 τὴν ἐνότητα τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας· καὶ αὐτὸ γίνεται
 καλὰ ἀντιληπτὸ ἀπὸ τὴν χρῆσιν του, πού κάνουν ὀρισμέ-
 νοι ἐννοώντας ὄχι τὸ «ἐκχριστιανισθὲν Ρωμαϊκὸν Κρά-
 τος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους», ἀλλὰ ἕνα «μωσαϊκὸ λαὸν»,
 πού τάχατες ἀποτελοῦσαν ὅτι ὀνομάζομε Βυζαντινὴ Αὐ-
 τοκρατορίαν. Σημασία, λοιπόν, ἔχει πρῶτιστι ὁ τρόπος
 μὲ τὸν ὁποῖο χρησιμοποιοῦμε τίς λέξεις. Ὁ μεγάλος μας
 ποιητὴς Κωνσταντῖνος Καβάφης στὸ γνωστὸ του ποίημα
 «στὴν Ἐκκλησίαν» κατηγορηματικὰ τονίζει ὅτι:

«μὲ τῶν θυμαμάτων τῆς τὲς εὐωδίας,
 μὲ τὲς λειτουργικῆς φωνῆς καί συμφωνίας,
 τὲς μεγαλοπρεπεῖς τῶν ἱερῶν παρουσίες
 καί κάθε τῶν κινήσεως τὸν οὐρανό θνητό,
 λαμπρότατοι μὲς σιῶν ἀμυρίων τὸν στολισμό,
 ὁ νοῦς μου πιαίνει σὲ τιμὲς μεγάλες τῆς φυλῆς μας,
 σιτὸν ἐνδοξό μας Βυζαντινισμό».

Στὸ ἴδιο ποίημα ὁ Καβάφης χρησιμοποιοῖ καί τὸν
 ὅρο Γραικός, ἀλλὰ μὲ πόσο μεγαλεῖο, πόση ὑπερηφάνεια:

«Τὴν ἐκκλησίαν ἀγαπῶ — τὰ ἐξαπτερουγὰ τῆς,
 τ' ἀσκήμια τῶν σκευῶν, τὰ κρησπιδία τῆς
 τὰ φῶτα, τὲς εἰκόνες τῆς, τὸν ἄμβωνα τῆς.
 Ἐκεῖ σὰν μπῶ, μὲς σ' ἐκκλησία τῶν Γραικῶν...».

Τὸν ὅρο Γραικός χρησιμοποιοῖ καί ὁ Ἀδαμάντιος
 Κοραΐς, ὅταν μιλάει στήν «Ἑλληνικὴ Βιβλιοθήκη» του
 γιὰ Γραικορρωμαίους αὐτοκράτορες καί ὅταν στὸ «Ἄσμα
 Πολεμιστήριον» φαντάζεται:

«... Γάλλοι καί Γραικοὶ δεμένοι,
 μὲ φίλιαν ἡρωμένην,
 δὲν εἶναι Γραικοὶ ἢ Γάλλοι,
 ἀλλ' ἐν ἔθνος, Γραικογάλλοι,
 κράζοντες ἀφανισθῆτω,
 καὶ ἐκ τῆς γῆς ἐξαλειφθῆτω
 ἡ κατάραιος δουλεία,
 ζήτω ἡ ἐλευθερία!».

Σχολιάζοντας τὸ ποίημα ὁ ἀείμνηστος Καθηγητὴς
 τῆς Ἱστορίας τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος Ἀπόστολος Δα-
 σκαλάκης ἔχει παρατηρήσει τὰ ἑξῆς, πού ἐνδιαφέρουν
 ἄμεσα τὸ θέμα μας:

«Ὁ Κοραΐς ἀπεχθάνεται τὰς λέξεις «Ρωμαῖον»
 καί «Ρωμηοὶ» προκειμένου περὶ τῶν ὁμογενῶν, διότι
 θεωρεῖ αὐτὰς ἀμαρτωλὴν κληρονομίαν τῆς Ρωμαϊ-
 κῆς κατακτήσεως. Ἐν ἀρχῇ, ὅμως, μολονότι χρησι-
 μοποιεῖ πάντοτε τὰς λέξεις «Ἑλλάς», «ἐλληνικὴ φιλο-
 πατρίδα» κ.λπ., διασάφει νὰ ὀνομάζῃ τοὺς συμπατριῶ-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ εἰς τὴν σελίδα 42)

«ΗΜΟΥΝ ΟΠΑΔΟΣ ΤΟΥ ΜΑΧΑΡΑΤΖΙ»

Του Πρεσβυτέρου
ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

«Ο Γκουρού Μαχαράτζι δίνει ειρήνη σ' αυτόν που μαθαίνει να τον αγαπά... παράδωσε τα ήνια της ζωής σου σε μένα και θα σου δώσω Λύτρωση. Βάλε τα ήνια της ζωής σου στα χέρια μου και θα σε ανακουφίσω... γιατί ψάχνετε στον κόσμο;... έλατε σε μένα... σ' εκείνους που είναι χαμένοι, θα δώσω ειρήνη».

Αυτός ο Κύριος που ψάχνετε έξω, βρίσκεται
«Ετσι ψάξτε

«Ένας πού
«Έτσι»

BOMBA ΕΙΡΗΝΗΣ

... μαργαριτάρι, αλλά
... λούζεται σε αλμυρό νερό.
... τα μέσα, βλέπουν το Θεό κι' εκείνοι
... κόσμο, βλέπουν μόνο τον κόσμο.

... οι πρέμεις, δεχθείτε αυτή τη Γνώση κι εκείνοι που
... αυτή τη Γνώση πρέπει να κάνουν αυτοσυγκέντρωση και να
... χούν Ντάσαν του Γκούρου Μαχαράτζι. 'Ο Γκούρου Μαχαράτζι
... δίνει ειρήνη σ' αυτόν που μαθαίνει να τον αγαπά. 'Ο πολιτικός Σουμπάς
... Τσάντρα Μπός συνήθιζε να λέει «Δώστε μου το αίμα σας και θα σας
... δώσω ανεξαρτησία». 'Ετσι κι εγώ έχω επίσης ένα σύνθημα, δώσε μου
... την αγάπη σου και θα σου δώσω ειρήνη.

Παράδωσε τα ήνια της ζωής σου σε μένα και θα σου δώσω τέτοια
... ειρήνη που ποτέ δε θα πεθάνει. Έλα σε μένα και θα σου δώσω Λύτρωση.
... Βάλε τα ήνια της ζωής σου στα χέρια μου και θα σε ανακουφίσω από τους
... πόνους σου. Πρώτα πάρε τη Γνώση και γίνε ικανός να δώσεις τα ήνια της
... ζωής σου σε μένα, κι' έπειτα δώσε τα. Κι' αν δεν σου δώσω ειρήνη, θα
... σου τα επιστρέψω.

«Ετσι αγαπητοί πρέμεις, δώστε τα ήνια της ζωής σας σε μένα και θα
... σας δώσω ειρήνη.

Γιατί ψάχνετε στον κόσμο; 'Η ειρήνη δεν είναι εκεί, η ειρήνη είναι
... σε μένα. Για να έχετε ειρήνη, έλατε σε μένα. Θα σας δείξω τον δρόμο
... προς την ειρήνη.»

«Εάν κανένας άλλος δεν μπορεί να σας δώσει ειρήνη, εγώ θα σας τη
... δώσω. 'Εκείνοι που είναι χαμένοι μπορούν να έλθουν. Κι εκείνοι που
... τους άρσει να περιπλανώνται, μπορούν να περιπλανώνται με αλυσονεία.
... Σ' εκείνους που έρχονται σε μένα, σ' εκείνους που είναι χαμένοι, θα
... δώσω ειρήνη.

5

«Βόμβα ειρήνης» χαρακτηρίστηκε η όμιλία που η οργάνωση
... έβαλε στο στόμα ενός ανόητου δωδεκάχρονου παιδιού, που προο-
... ριζόταν να πάρη τον τίτλο του «θεού». Τό προΐόν που διαφη-
... μίζει η οργάνωση έχει μεγάλη πέραση: «ειρήνη». Όμως πρώην
... θύματα δημολογούν πως στην οργάνωση του Μαχαράτζι, το έμπό-
... ρευμα είναι κάλπικο: μόνο ειρήνη δεν βρίσκει κανείς στα κοι-
... νόδια του Μαχαράτζι.

Αυτά διακήρυξε με έντολη της μητέρας του ένα δω-
... δεκάχρονο παιδί: προωριζέτο να διαδεχθώ τον πατέρα
... του στο ρόλο του «θεού». Ήταν το έτος 1970. Σήμερα
... το παιδί αυτό, που από τους αμερικάνους έλαβε τον τί-
... τλο «μπέμπυ - θεός» πήρε στα χέρια του τη ζωή χιλιά-
... δων νέων: ο Γκουρού Μαχαράτζι.

Τί γίνεται; αλήθεια με τα παιδιά εκείνα που «έδω-
... σαν τα ήνια της ζωής τους» στο Μαχαράτζι, ζητώντας
... ειρήνη και ψυχική ισορροπία;

Στο έρωτημα δίνει απάντηση: πρώην στέλεχος της

«Ακαδημίας Ράτζ Γιόγκα», δηλαδή του ελληνικού πα-
... ραρτήματος του Μαχαράτζι.

Ήταν τότε (1982) που είχαμε εδώ καλεσμένη μας
... την καθηγήτρια κυρία Κλαίρ Σαμπολλιόν από το Πα-
... ρίσι, επιστημονικό συνεργάτη της Εταιρείας Γάλλων γο-
... νέων, των οποίων τα παιδιά έπесαν θύματα σε άκρατες
... παραθρησκευτικές οργανώσεις τύπου Μαχαράτζι. Μετά
... την ειδική συνέντευξη τύπου λάβαμε πολλά τηλεφωνή-
... ματα: μεταξύ αυτών και του αδελφού Σ.Κ., που θέλησε
... να μείνη ανώνυμος.

«Γράψτε όσα θα σας πω για το Μαχαράτζι», μάς
... είπε, «να διαφωτίσετε τον κόσμο για την οργάνωση Ράτζ
... Γιόγκα».

Προσπάθησα να τον πείσω να έλθω να συνεργασθώ-
... με, να βοηθήσουμε τα δύστυχα θύματα, αλλά στάθηκε
... αδύνατον: «ή δική μου αποστολή είναι άλλη», πρόσθε-
... σε, «χρησιμοποιείστε σεις όλα τα στοιχεία που σας είπα».

Δεν μάς μένει λοιπόν τίποτε άλλο από τη δημοσίευ-
... ση αυτή και θέδαια μαζί με τα δικά μας σχόλια και
... άλλο σχετικό υλικό. Όλα αυτά θα συμπληρώσουν τα
... στοιχεία που παραθέσαμε στο βιβλίο «Ψυχοναρκωτικά»,

«Ο «μπέμπυ - θεός» Μαχαράτζι, «ρίχνει» τη «Βόμβα ειρήνης»
... στην 'Ινδία μπροστά σε 1.000.000 κόσμο, «για να τιμήσει τα
... γενέθλια του πεθαμένου πατέρα του Σρί Χάνς Τζι. Μαχαράτζι,
... του Τέλεια Διδασκάλου της εποχής Του», λέει η κίνηση.

στο όποιο και παραπέμπουμε τον αναγνώστη για μια
... πρώτη εισαγωγή στην όλη προβληματολογία των ολοκλη-
... ρωτικών παραθρησκευτικών οργανώσεων.

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Εορταστικά

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Λέκτορας Θεολογικής Σχολής Αθηνών

Γιορτές, λήθη και μνήμες

Στο προηγούμενο σημείωμά μας, με αφορμή την εορτή της Υπαπαντής, ασχοληθήκαμε για λίγο με τον τρόπο που οι μεγάλες γιορτές της χριστιανισμής οριοθετούν μέσα στο χρόνο και το χώρο το συνεχές άγγιγμα της Βασιλείας του Θεού.

Ο άνθρωπος, καθώς γνωρίζουμε, είναι ένα κατεξοχήν εορταστικό όν, που του άρresουν οι γιορτές και οι πανηγυρισμοί, έπειδή ξέρει από πείρα ότι «βίος ανεόρταστος μακρά όδός απανδόκευτος» (= χωρίς κατάλυμα για ξεκούραση Δημόκριτος). Συνηθίζει, λοιπόν, στο δρόμο του, να τοποθετεί σταθμούς αναπαύσεως και αναψυχής, στους οποίους ξεδίνει από τις φροντίδες της καθημερινότητας, ξεχνάει τις σκοτούρες της μίζερης ζωής του και φωτίζει για λίγο με περισσότερο φως χαράς την ύπαρξή του.

Ξεχνάει..., αλλά και άσκειται ταυτόχρονα στη μνήμη, γιατί αυτοί οι σταθμοί συνδέονται άκριτως με σημαντικά γεγονότα της προσωπικής, όμαδικής, εθνικής και θρησκευτικής του ζωής. Τις μέρες αυτές αναγεύει δεσμεύσεις, τοποθετείται έκ νέου στην άμύσητρα εκείνων των συμβάντων, που δημιούργησαν την ανάγκη της συνεχούς θύμησής τους στην άτομική ή όμαδική μνήμη.

Προσδίδει όμως παράλληλα και στο μέλλον, σά να «θυμάται» αυτά που θά ρθουν, σέ μια στιγμή που ό χρόνος συστέλλεται και φανερώνεται διά μιας άκέραια ή εικόνα του κόσμου σ' όλες τις διαστάσεις του χρόνου.

Αυτήν την «προοπτική» - άντιληψη έξυπηρετεί και τó σημάδεμα μέσα στο χρόνο ξεχωριστών ήμερών που άφιερώνονται ή καθιερώνονται για θέματα που άπαιτούν μια ιδιαίτερη μέριμνα και φροντίδα. Αυτές οι ήμερες όμως είναι τέρματα, αλλά είναι περισσότερο άφιερωμένες για εύαισθητοποίηση, κινητοποιήσεις, άγώνες, έπίδειξη ένδιαφέροντος, δημιουργική εργασία, ώστε να έπιλυθούν προβλήματα που χρόνιζαν μέχρι τώρα και θά έπρεπε να δοθεί λίγος ή περισσότερος χρόνος άπασχολήσεώς μας με αυτά. Για ένα τέτοιο σκοπό μία ή περισσότερες ήμέρες δέν άρκοϋν. Άφιερώνονται, λοιπόν, έβδομάδες ή και έτη ή και δεκαετίες ακόμα. Ο χρόνος μάλιστα που παραχωρείται γι' αυτά έπρεπε, έσως, να είναι εύθέως άνάλογος με την σπουδαιότητα αυτών των ζητημάτων.

Τό ποιός ή ποιοί καθορίζουν αυτές τις διαδικασίες

άσφαλώς διαφέρει. Είναι φορές που άγνοϋμε ποιός πρωτοεκήνισε μια τέτοια ιδέα. Σέ άλλες περιπτώσεις γνωρίζουμε πολύ καλά τόν πρώτο κινήσαντα αυτός τούς «εορτασμούς». Κυβερνήσεις, Έκκλησίες, διεθνείς ή τοπικοί Όργανισμοί, άλλοι φορές προτείνουν, κ' οι προτάσεις γίνονται συνήθως άποδεκτές και έκτελεστές.

Ο Ο.Η.Ε. και τά «Έτη» του

Τά τελευταία δέκα χρόνια, ό Όργανισμός Ένωμένων Έθνών έχει αναλάβει ένεργό πρωτοβουλία για την καθιέρωση τέτοιου τύπου παγκοσμίων ή διεθνών «Έτων» άφιερωμένων σέ θέματα που προβληματίζουν την παγκόσμια συνείδηση και τή διεθνή κοινότητα.

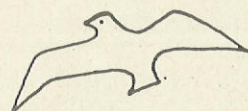

1979 · Διεθνές
Έτος του Παιδιού

Οι άποφάσεις λαμβάνονται συνήθως στα πλαίσια της Γενικής Συνελεύσεως του Ο.Η.Ε., που άρχίζει τις εργασίες της κάθε χρόνο την τρίτη Τρίτη του Σεπτεμβρίου, που από πέρσι καθιερώθηκε σάν ή παγκόσμια ήμέρα ειρήνης. Παραχωρείται, όπωσδήποτε, ένα χρονικό διάστημα για την προετοιμασία αυτών των «Έτων», που γίνεται με τή βοήθεια περιφερειακών συνεδρίων, με τή συγκρότηση διεθνών και εθνικών επιτροπών, με τή κατάρτιση προγραμμάτων, που έχουν σά στόχο τήν κινητοποίηση της διεθνούς κοινής γνώμης αλλά και τήν δέσμευση των Κυβερνήσεων για χάραξη άναλόγου πολιτικής. Μή κυβερνητικοί όργανισμοί παίζουν έπίσης ένεργό ρόλο στην προετοιμασία, αλλά και τήν υλοποίηση των άποφάσεων.

Οι Έκκλησίες δίνουν κι αυτές τή μαρτυρία τους και προσπαθούν να φωτίζουν τó υπό συζήτηση θέμα με τó φως της χριστιανικής διδασκαλίας και πράξεως. Στή συνέχεια έπιχειρούν να ένημερώσουν και τούς δικούς τους πιστούς και να θέσουν σέ ένέργεια τούς δικούς τους

σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

μηχανισμούς δράσεως, ευαίσθητες καθώς είναι στην α-
ναγκαιότητα μιας άμφιδρομης επικοινωνίας.

Η δική μας ευχή θα ήταν, όλο και περισσότερο να
ακούγεται: η φωνή της Έκκλησίας και να είναι καθορι-
στική ή γνώμη της στη διαμόρφωση λύσεων για τα
παγκόσμια αλλά και για τα τοπικά προβλήματα, που
άπασχολούν τις κοινωνίες μας κι ολόκληρη την ανθρω-
πότητα. Πόσο δεν θα συνέβαλλε μια συνετή και διακρι-

θα πρέπει να είναι: η εύκαιρη μαρτυρία και η προπαρα-
σκευή των λαών για αποδοχή του λυτρωτικού Της μη-
νύματος.

Η διατύπωση, με τρόπο όρθο και επίκαιρο αυτού
του μηνύματος, συνιστά πρωταρχική πο:ι:μ:α:ν:τ:ι-
κ:ή:δ:ι:α:κ:ο:ν:ί:α για τον σημερινό άνθρωπο. Η
διατύπωση αυτή δεν είναι πάντα εύκολη. Θα αποτελε-
σει καρπός σύντονης σκέψης και προσευχής μεμονωμένων
πιστών και ολόκληρου της εκκλησιαστικής κοινότητας.

Πριν από τις μεγάλες διατυπώσεις, θα πρέπει να
προηγηθούν ταπεινές προτάσεις συγχρόνων, αλλά και
προβολή «καθιερωμένων» κειμένων, που χαράσσουν δρό-
μους και ανοίγουν νέους δρόμους. Ο λόγος δεν θα ανα-
πτύσσει θέματα όλες τις πτυχές ποιητικής πολλές φορές,
θα γονιμοποιεί τη σκέψη για περαιτέρω καρποφορία.

Η στήλη, φιλόξενη όπως πάντα, θα ευτρεπίζει τον
οίκο της με καινά και παλαιά (Ματθαίου γ' 52). Πι-
στή στις «περιπλανήσεις» της θα συνάγει αυτό που θα
είναι «ἐπιτήδειον πρὸς τὴν ἐργασίαν», όπως μας υποδει-
κνύει ο Μ. Βασίλειος.

Έλληνικά Ταχυδρομεία: ειδική σειρά γραμματοσήμων για
τὸ Διεθνὲς Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ.

τική προβολή των θέσεών Της πάνω στα μεγάλα θέ-
ματα που προβληματίζουν και θα προβληματίζουν τὸ ση-
μερινό μας κόσμο και αποτέλεσαν και θα αποτελούν αντι-
κείμενο ἐνασχολήσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ των Ἠνωμένων
Ἐθνῶν, που φέρει τὴν εὐθύνη για τὸν σεβασμὸ των ἀν-
θρωπίνων δικαιωμάτων, τῆς ἀξίας καὶ τῆς ἀξιοπρέπειας
τοῦ ἀνθρώπου;

Μία πρόχειρη καταγραφή δείχνει τὴν ζωτικότητα
αὐτῶν των θεμάτων, που κρίθηκαν ἄξια νὰ τοὺς ἀφιε-
ρωθεῖ δ:ε:θ:ω:ς ἕνας ολόκληρος χρόνος ἐνασχο-
λήσεως μὲ αὐτά.

Τὸ 1974: ἔτος πληθυσμοῦ.

Τὸ 1975: ἔτος τῆς γυναίκας.

Τὸ 1979: ἔτος τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ 1981: ἔτος ἀναπήρων.

Τὸ 1982: ἔτος ἡλικιωμένων (γῆρας).

Τὸ 1983: ἔτος επικοινωνιῶν.

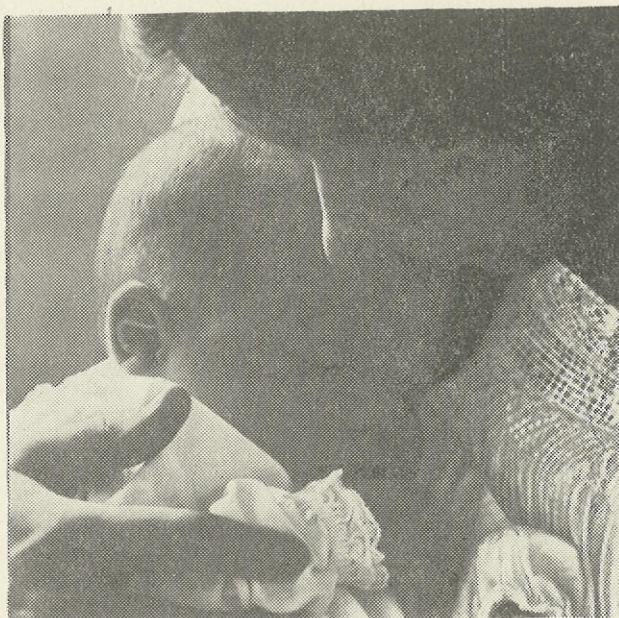
Τὸ 1984: ἔτος πληθυσμοῦ.

Τὸ 1985: ἔτος νεότητος.

Τὸ 1986: ἔτος εἰρήνης.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ μῆνυμά της

Ἡ προβολή τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας γι'
αὐτὰ τὰ θέματα καὶ τυχὸν υἱοθέτηση των μεγάλων χρι-
στιανικῶν ἀληθειῶν, θα εἶναι ἕνα μεγάλο ὄμμα γιὰ τὴν
ἀνθρωπότητα. Ἀποστολή των υπευθύνων στελεχῶν Της

Γιατὶ τὸ παιδί κοιμάται...

Σὲ συνέχεια τοῦ τελευταίου μας ἀρθρου, ποὺ εἶχε
ὡς κεντρικὸ του σημεῖο τὴν ὑποδοχή τοῦ παιδιοῦ ἀπὸ
μέρους των γονέων καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὡς δώρου Θεοῦ,
δίγουμε σήμερα ἕνα κείμενο τοῦ Olivier Clément, γνω-
στοῦ ὀρθόδοξου στοχαστῆ, καθηγητῆ στὸ Ἰνστιτοῦτο
Ὁρθόδοξου Θεολογίας «Ἁγίος Σέργιος» στὸ Παρίσι.

Τὸ κείμενο αὐτό, παρ' ὅλη τὴ συνοπτικότητά του,

εκφράζει μια «ποιητική» αντίληψη για τη θέση και τις δυνατότητες του παιδιού στον σημερινό μας κόσμο και υποδεικνύει δρόμους για υπέρβασή της «αθώας» παιδικότητας μέσα από τη συνειδητή ώριμη αγιότητα. "Ας θεωρηθεί ένα «σχόλιο» στο «διεθνές έτος παιδιού» 1979 και μια πρόσκληση - πρόκληση για εκ - μετάλλευση του ανεξάντλητου μεταλλείου της ορθόδοξης διδασκαλίας και πράξεως. Σύντομα θα ακολουθήσουν ανάλογα σχόλια και σημειώματα για τα υπόλοιπα «έτη».

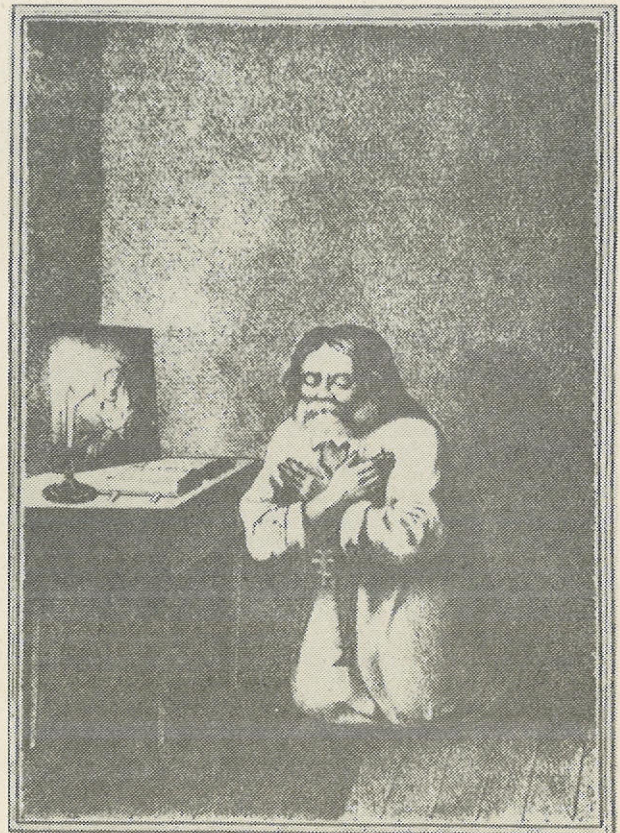
Ένα παιδί που κοιμάται *

"Ας σκεφθούμε την ήρεμη κι ωστόσο σπαραχτική, σχεδόν αβάσταχτη, αγάπη που νοιώθουμε, όταν κοιτάζουμε ένα παιδί που κοιμάται. Πώς είναι δυνατή παρόμοια ομορφιά; Πώς, απ' τη σάρκα ενός άντρα και μιας γυναίκας, μπόρεσε ο Θεός να πλάσει αυτό το μήτε σαρκικό μήτε πνευματικό, μὰ πλῆρες κάλλος, αυτό το επέκεινα πάσης προσβολής κάλλος, που σοῦ δίνεται σὲ μιὰ συμπακνωμένη ἐγκοιτάλευρη, γιατί το παιδί κοιμάται όπως οί άγιοι μόνο ξέρουν να προσεύχονται.

Αργότερα, σὸν ἔφηβο, σὸν ὥριμο, τὸ κάλλος θὰ διασπασθεῖ, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ θ' ἀπιπεθοῦν. Θὰ χρεωαστοῦν πολὺχρονοι πάλες γιὰ νὰ τὰ συμφιλιώσει. Μὰ τώρα τὸ πᾶν εἶναι δοσμένο, εἶναι στ' ἀλήθεια ἓνα πρόσωπο αἰωνιότητος πὸν ἀνθίζει ἀπαλὰ πάνω στὸ λόφο, σὰν ἓνα νούφαρο ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

Ὁ ἄνθρωπος θὰ ξανάδωρει ἴσως κάποτε τὴν πρώτη ἐκείνη μορφή. Τὴ στιγμή πὸν ἓνας ἄνθρωπος πεθαίνει, συγχὰ ὁ Θεὸς τοῦ ξαναδίνει τὴν ὄψη τοῦ παιδιοῦ πὸν κοιμάται. Ὅταν ἓνας ἄνθρωπος ξέρει νὰ

πεθαίνει γιὰ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτὸ ὥστε νὰ ξαναγεννηθεῖ ἐν Χριστῷ, ξαναβρίσκει τὴν ἴδια αὐτὴ μορφή· τὰ παιδιά καὶ τὰ θηρία πορεύονται σ' αὐτόν. Μὰ τότε τὰ μάτια του εἶναι «ὀρθάνοιχτα».

Ὅπως οἱ ἅγιοι μόνο ξέρουν νὰ προσεύχονται. Ἡ κοίμησις τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ τοῦ Σάροφ (2 Ἰανουαρίου 1833).

* Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Olivier Clément, Questions sur l' Homme (Ἐρωτήματα πάνω στὸν ἄνθρωπο), Παρίσι, Ἐκδ. Stock, 1972, σ. 69, σὲ μετάφραση Στάθης Γιαννῆ.

ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ BYZANTIO - ΡΩΜΙΟΣΥΝΗ

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ τὴν σελίδα 38)

ίας του Ἑλλήνας, ἴσως ἐκ φόβου συγχύσεως λόγῳ τῆς εἰδικῆς εἰδωλολατρικῆς σημασίας, τὴν ὁποῖαν εἶχε λάβει κατὰ τοὺς μεταγενεσιτέρους χρόνους. Προτιμᾷ τὴν λέξιν «Γραικοὶ» (ἐνίοτε καὶ «Γραικίαν»), ἡ ὁποία ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων πρὸς φυλεικὴν τῶν ἐποδούλων, ἀνευριστομένην καὶ παρ' Ἀριστοτέλη· ἐξ αὐτῆς δὲ ἐσχηματίσθη εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας ἀπὸ τῆς λατινικῆς τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ἰδίως ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821, χρησιμοποιοῦ καὶ τὴν λέξιν Ἑλληνες».

Δὲν ὑπάρχει καμιά ἀμφιβολία ὅτι μόνο ἡ λέξις Ἑλληνισμὸς ἔχει γενικὴ καὶ καθολικὴ σημασία. Καλύπτει

ὁλόκληρη τὴν ἐθνικὴ πορεία σὲ περιόδους ἀνεξαρτησίας, ἀλλὰ καὶ σκλαβιάς. Ἀπλώνεται πέραν ἀπὸ τὸν ἐλλαδικὸν χώρον καὶ ἀγκαλιᾷ τοὺς ἀπόδημους ὅπου γῆς. Ἡ ἀντικατάστασή του εἶναι ἀνεπίτρεπτη, πρὸ πάντων γιὰ λόγους οὐσιαστικούς. Ἡ χρῆσις τῶν λέξεων εἶναι μιὰ ἄλλη ὑπόθεσις. Μιλᾷμε βέβαια γιὰ τὸ Βυζάντιο, ὅρο πὸν δὲν εἶναι δυνατό νὰ ἀποφύγουμε, γιὰ συγκεκριμένη περιοχὴ τῆς ἱστορίας μας. Ὁ Κωνστῆς Παλαμάς, πὸν παθαινόταν γιὰ τὸν ὅρο Ρωμιόσυνη, εἶχε συζεύξει θαυμάσια τοὺς ὅρους Βυζάντιο καὶ Ἑλληνισμὸς σὲ ἓνα κείμενό του δημοσιευμένο στὴν «Ἐφημερίδα» τὸν Ἰούνιο τοῦ 1893 δίνοντας προκαταβολικὰ ἀπάντησις σὲ ὅσα τοῦ καταμαρτυροῦσε ἀργότερα παρεξηγώντας τον ὁ Νικόλαος Πολίτης:

(Συνεχίζεται)

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Τοῦ κ. ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Τὴ βιογραφία τοῦ Σαμψῶν διαβάζουμε στὸ δι-
βλίο τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Κριτὲς (ιγ' 1 - ιστ').

Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ ἔργα ποὺ ἀνήκουν στὸν
ἱστοριογραφικὸ τῆς κύκλου. Στὴ μετάφραση τῶν Ο',
εἶναι καταχωρισμένο ἐκεῖ, ἐνῶ ἡ ἐβραϊκὴ Βίβλος τὸ
κατατάσσει στοὺς «προτέρους Προφῆτες».

Σὰν διβλίο, εἶναι ἀναρμόνιστο στὴ διάρθρωση (τὸ
ἀρχιτεκτονικὸ τοῦ σχῆμα) καὶ τὴν ποιότητα γραφῆς.
Ἡ φιλολογικὴ ματιὰ ξεχωρίζει σ' αὐτὸ τρία ἀνισο-
μεγέθη μέρη: α) Τὸ προοίμιο (α' 1 - β' 5), ὅπου
ἡ κοινωνικοπολιτικὴ εἰκόνα τοῦ περιοσίου ἔθνους
καὶ τὰ γεγονότα τῆς ἐγκατάστασής του στὴ Γῆ τῆς
Ἑπαγγελίας, μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ,
β) Τὸ κύριο μέρος (β' 6 - ιστ' 31). Διακρίνουν σ'
αὐτὸ μὴν εἰσαγωγή, ὅπου διασχωραφεῖται ἡ θρησκευ-
τικὴ κατάσταση τοῦ Ἰσραὴλ καὶ διατυπώνονται οἱ ἡ-
θικὲς ἰδέες τοῦ ἔργου (β' 6 - γ' 6). γ) Ἐνα ἐπί-
μειτρο, μὲ θέμα τὴ μετανάστευση τῶν Δανιτῶν καὶ τὴν
ἴδρυσή τοῦ ἱεροῦ στὴ Δὰν (ιζ' 1 - ιη' 31) ἀπὸ τὸ
ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸ ἔγκλημα τῶν Γαβαϊτῶν
καὶ τὸν πόλεμο κατὰ τῶν Βενιαμινιτῶν, ποὺ προσέκ-
υρ ἀπ' αὐτὸ (ιθ' 1 - κα' 25).

Ἀλλὰ καὶ σὺ ὅρος, τὴ γλώσσα, δὲν λείπουν αἰ-
σθητικὲς διαφορὲς. Ἔτσι, πολλοὶ ὑποστηρίζουν τὴν ἄ-
ποψη ὅτι δὲν εἶναι προϊόν ἐνὸς συγγραφέα. Γιὰ παρά-
δειγμα, τὸ θ' κεφ. ξεχωρίζει σὰν πρότυπο ἱστοριο-
γραφίας, τὸ ε' ἐντυπωσιάζει μὲ πὸν πηγάζει λόγος
του.

Παρὰ ταῦτα, στὴν ἀρχαία Ἑκκλησία, σὰν ἀπόηχος
τῆς ἰουδαϊκῆς παράδοσης, πιστευόταν ἡ ἐκδοχὴ ὅτι
τοὺς Κριτὲς ἔγραψε ἓνας ἄνθρωπος, ὁ Σαμψὴλ. Πάν-
τως, φαίνεται δάσημ ἡ θεωρία ὅτι συνεχίζονται ἐδῶ
οἱ πεντατεύχεις πηγὲς J, E, μὲ κάποια πινδανότητα
ἀκόμη καὶ οἱ D, P.

Τὰ παρὰ πάνω ἐπιστημονικὰ στοιχεῖα ἀντιλοῦμε
ἀπὸ σχετικὸ κείμενο τοῦ καθηγητῆ Παν. Σιμωνιά.

Ὁ ἴδιος εἰδικὸς κλίνει στὴ σκέψη ὅτι τὸ παλιὸ
ὕλικο τὸ ἐπεξεργάσθηκε κάποιος πρὶν ἀπὸ τὴν αἰχμα-
λώσεια καὶ διὰ κατόπιν δόθηκε ἡ δοριστικὴ μορφή.

Τὸ παρὸν πόνημά μας, ὑπαγόμενο σὲ μὴν εὐρύ-
τερα νοητὴ διβλικὴ ἐπιμελεία, προορισμένη γιὰ τὴ δι-
δαχὴ τῶν ψυχῶν, ἐρεῖδεται βέβαια σ' ἐπιστημονικὴ
ὑποδομή, ἀλλὰ, πέρα ἀπὸ τὸ γράμμα, ἀποβλέπει στὸ
πνεῦμα. Δηλαδή τὸ φρονιμὸ καὶ τὴν κατάνυξη. Εἶναι
μὴν κατηχητικὴ προσπάθεια ἀναπτυγμένη στὸ κλίμα

τοῦ πατερικοῦ λόγου, μὴν διδαχὴ γιὰ τὰ μέλη τῆς
σύγχρονης Ἑκκλησίας.

Συντάσσοντας αὐτὲς τὶς σελίδες, εἶχαμε ὑπ' ὄψη
τὴ συμβουλὴ τοῦ Μποναλῶ, νὰ γράφεις μὲ δυσκολία
τὸ ἀπλό. Νὰ δίνεις δηλαδή στοὺς ἀναγνώστες σου τὴν
ἀλήθεια καὶ τὴν ὁμορφιὰ μ' εὐκολονόητο τρόπο, ἀλλὰ
ὑστερα ἀπὸ πολλὴ φροντίδα. Ἔτσι, στὴν περὶ πωσῆ-
μας, ν' ἀνταποκρίνεται, ὅπως καὶ ἡ ἴδια ἡ Βίβλος,
ὅσο τὸ μπορεῖς, σὺς ἀπαιτήσεις μεγαλωσύνης, ποὺ
ἀπορρέουν ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴ ἔννοια τοῦ ἀπλοῦ, τοῦ
λιποῦ.

Ὁ Σαμψὴν εἶναι, ἀπὸ μὴν πλευρά, ἐπικαιρὸ θέμα.
Σὺς ἡμέρες μας, οἱ ἡθικὲς ἀξίες τῶν ἐθνικοαπελευ-
θερωτικῶν ἀγώνων λάμπουν μὲ ἰδιαίτερη αἴγλη. Ὁ
ἥρωας λοιπὸν αὐτὸς τοῦ ἀρχαίου Ἰσραὴλ, πρότυπο,
ἀνάμεσα στὰ ἄλλα, φιλοπατρίας, ἐμπνέει.

Τὸν ἀποδίνουμε καὶ μέσ' ἀπ' αὐτὸ τὸ ποίημα.

Καὶ ἀφιερώνουμε τὴν ἐργασία μας σ' ἓναν Ἑλ-
ληνα ὁμολόγῳ του. Τὸ Μαν. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν
Σεραφεῖμ. Εἶναι ἓνας ἄνδρας, ποὺ ἔφτιαξε ὄνομα
μέσα στὸ ἴδιο κλίμα. Σὰν ἄγαμος κληρικὸς, ἀνταποκρί-
νεται, κατὰ κάποιο τρόπο, στὴ νῶϊκὴ ἰδιότητα τοῦ
Σαμψῶν. Καὶ σὰν παλιὸ ἀπάτρις τῆς Ἀντίστασης
κατὰ τὴν Κατοχὴ, στὴ δόξῃ ἐκείνου. Τιμημένοι μὲ
τὴ φιλία του, τοῦ προσφέρουμε ἀπὸ ἄδολη καρδιά, ποὺ
τὴν ἰδὲνουν κοινὰ ἰδανικά, σὲ διὰ ἀφορὰ τὴν Ἑκκλη-
σία καὶ τὸ Γένος, αὐτὸν ἐδῶ τὸν κόπο μας.

B. M.

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ

(Κριτ. ιγ' 1-ιστ')

Οἱ γονεῖς τοῦ

«ιγ' 1. Καὶ προσέθηκαν ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ποιῆσαι
τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς Κύ-
ριος ἐν χειρὶ Φυλιστιῆμ τεσσαράκοντα ἔτη».

Ἡ ἱστορία μας ξετυλίγεται τὸν καιρὸ ποὺ οἱ Φιλι-
σταῖοι κατεῖχαν τὴν ἁγία γῆ. Γι' αὐτὸ τὸ λαό, βλ. ιγ' 5.

Γιὰ τὸν ἱερὸ συγγραφέα, ἡ ὑπαγωγή τοῦ Ἰσραὴλ
σὲ δουλεία ἦταν καρπὸς ὑποτροπῆς στὴν ἁμαρτία. Πρό-
κειται γιὰ φαινόμενο συνηθισμένο. Ἡ πνευματικὴ καὶ
ἡθικὴ ἔκλυση ἀδυνατίζουν τὴν ἱκμάδα τῶν λαῶν. Τοὺς
φέρνουν στὸ χεῖλος τῆς ἀδύσσου.

Τὸ διὰ «παρέδωκε Κύριος ἐν χειρὶ Φυλιστιῆμ» τὸ πε-
ριούσιο ἔθνος, ἄς μὴν τὸ ἐρμηνεύσουμε σὰν ἀπλή τιμω-

ρία. Πιὸ πολὺ μέσα στὰ πράγματα εἶναι ὅποιος βλέπει σ' αὐτὸ τὸ γεγονός ἕνα παιδευτικὸ τρόπο, μὲ σκοπὸ τὴν ἀνάνηψήν. Οἱ συνέπειες τοῦ κακοῦ, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ πείρα, φέρουν σὲ συναίσθησιν, εἶναι ὁ αἶστρος τῆς μετάνοιας.

«2 Καὶ ἦν ἄνθρωπος εἰς ἀπὸ Σαραὰ ἀπὸ δῆμου συγγενείας τοῦ Δανὶ καὶ ὄνομα αὐτῷ Μανωὲ καὶ γυνὴ αὐτοῦ στεῖρα καὶ οὐκ ἔτεκεν».

«Τὸ μῆλο», λέει ἡ παροιμία, «κάτω ἀπὸ τὴν μιλίαν πέφτει». Ὁ λαὸς, ἀπὸ μακραιωνὴν πείρα, πιάνει καὶ ἐκφράζει καίρια τίς μεγάλες ἀλήθειες τῆς ζωῆς. Μία τέτοια ἀλήθεια εἶναι καὶ ὁ κανόνας, χωρὶς θέδαια, ὅπως καὶ σὲ κάθε ἄλλον, νὰ λείπουν οἱ ἐξαιρέσεις, ποὺ διατυπώνεται μὲ τὸ παραπάνω ἀπόφθεγμα. Ὅτι δηλαδὴ στοὺς ἀπογόνους μεταδίδάζονται τὰ ψυχολογικὰ γνωρίσματα ἐκείνων ποὺ τοὺς ἔφεραν στὸν κόσμον. Ὁ βλαστὸς ἐνὸς σπιτιοῦ εἶναι σὲ πολλὰ ὅμοιος μὲ τοὺς γονεῖς του. Ὁμοῖος στὴν εἰδὴ, ὅμοιος στὶς ἰδέες καὶ στὸ χαρακτήρα.

Ἄς ἀναγνωρίσουμε λοιπὸν ὅτι καλὰ ἔκανε ὁ Θεὸς πνευστος συγγραφέας τῆς βίβλου τῶν Κριτῶν, ἀρχίζοντας τὸ βίβλιν τοῦ Σαμψών, νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα του. Αὐτοὶ οἱ δύο ἄνθρωποι εἶναι, κατὰ κάποιον τρόπο, τὸ αἶμα, μὲ τίς καταβολὰς ποὺ καὶ οἱ ἱδίοι εἶχαν, γιὰ τὸ θαυμαστὸ αἰτιατό, τὸν ξακουστὸ αὐτὸν ἐθνικὸ ἥρωα τοῦ Ἰσραήλ.

Διὰ ζωγραφώντας τους, ἀναφέροντας δὲ ἐπὶ πλεόν καὶ τὴν φυλὴν τους, τὸ ἱερὸ κείμενον μᾶς πληροφορεῖ γιὰ τίς ρίζες τοῦ Σαμψών. Ὑπῆρξε ἄνδρας ποὺ, ὅπως θὰ δοῦμε, ἀναγόταν, ἀπὸ πνευματικὴ ἀποψη, στὸν ἴδιον τὸ Θεό. Ἡ ἀξία του ἐγκρίνεται σὲ ὅτι Ἐκεῖνος τοῦ διέπλανε τὴν ψυχὴ καὶ τοῦ χάρισε τὴν ἰσχυρὴ σωματικὴ ἐκμάδα. Ἐκεῖνος στάθηκε ὁ πέρα καὶ πάνω ἀπὸ τὸν πῆλινον πατέρα του. Ποὺ τὸν ξεχώρισε ἀπὸ τοὺς λοιποὺς Ἰσραηλίτες, προικοδοτώντας τον μὲ ὑπερφυσικὰ χαρίσματα, ὕλη καὶ ἄνπλα, ἀλλὰ καὶ στοὺς μυῶνες καὶ ἀρετὴ.

Ὁ Μανωὲ ἀνῆκε στὴ φυλὴ τοῦ Δάν, ποὺ εἶχε τὴν προέλευσίν της ἀπὸ τὸν πέμπτον γιὸ τοῦ γενάρχη Ἰακώβ καὶ τὴν δούλη Βαλλὰ. Ἡ Γένεσις λέει σχετικὰ: «Ἰδοῦσα δὲ Ραχὴλ (ἡ γυναῖκα του), ὅτι οὐ τέτοκε τῷ Ἰακώβ καὶ ἐξῆλθε Ραχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς (τὴ γόνιμη Λεία) καὶ εἶπε τῷ Ἰακώβ· δός μοι τέκνα· εἰ δὲ μή, τελευτήσω ἐγώ. Θυμωθεὶς δὲ Ἰακώβ τῇ Ραχὴλ εἶπεν αὐτῇ· μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγὼ εἴμι, ὅς ἐστέρησέ σε καρπὸν κοιλίας; Εἶπε δὲ Ραχὴλ τῷ Ἰακώβ· ἰδοὺ ἡ παιδίσκη (δούλη) μου Βαλλὰ· εἰσελθε πρὸς αὐτὴν (σμίξτε μαζί της) καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου καὶ τεκνοποιήσῃ· καὶ ἐγὼ ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Βαλλὰ τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναικί· καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακώβ. Καὶ συνέλαβε (ἔμεινε ἔγκυος) Βαλλὰ ἡ παιδίσκη Ραχὴλ καὶ ἔτεκε τῷ Ἰακώβ υἱόν. Καὶ εἶπε Ραχὴλ· ἔκρινέ μοι ὁ Θεὸς καὶ ἐπῆκουσε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔδωκέ μοι υἱόν· διὰ τοῦτο ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Δάν» (Γέν. λ' 1-6. Πρὸλ. καὶ λς' 25).

Ἀρχικὰ ἐκαταστασθέντες ἀνάμεσα στὶς φυλὰς Ἑφραΐμ, Ἰούδα καὶ Βενιαμίν, οἱ ἀπὸγονοὶ τοῦ Δάν ἀναγκάστηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν εὐφορὴν γῆν τους, τὴν πεδιάδα Σεφρά. Αἰτία, ὁ πόλεμος ποὺ τοὺς ἔκαναν οἱ

Ἀμορραῖοι. Τέλος, καταλάγιασαν στὴ δόρεια Παλαιστίνη, σμὰ στὶς πηγὰς τοῦ Ἰορδάνη. Σπουδαιότερη πόλη ἐκεῖ ἦταν ἡ Λαισά, ποὺ τὴ μετονόμασαν Δάν, ἀφοῦ τὴν κυρίευσαν.

Γιὰ τὴ φυλὴ Δάν, ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ἀρχαῖες τοῦ περιοσίου ἔθνους. Κατὰ τὴν Πεντάτευχο (Ἀριθμ. α' 38 κ.εξ.), στὴν Ἑξόδο ἀπὸ τὴ δουλεία τῆς Αἰγύπτου, εὐθὺς μετὰ τὴ φυλὴ τοῦ Ἰούδα, ἦταν ἡ πιὸ μεγάλη σὲ ἀριθμὸ πολεμιστῶν. Στὴ Γῆ τῆς Ἑπαγγελίας, διακρίθηκε πολλὰς φορὲς γιὰ τὸ φιλοπόλεμο τῶν τέκνων της. Τὰ διέκρινε μιὰ στρατιωτικὴ παράδοση, ἀντίστοιχη, θὰ ἔλεγε κανεὶς, σ' ἐκείνη τῶν δικῶν μας ἀρχαίων Σπαρτιατῶν.

Ἄνθος αὐτῆς τῆς παράδοσης, ἄξιο προῖόν της, ὑπῆρξε ὁ Σαμψών, ὃν τὸν κρίνουμε μόνον μὲ ἀνθρώπινα μέτρα. Συνέχισε, διαποτισμένος ἀπ' αὐτό, τὸ ἥθος τῶν γενεῶν ἀπ' ὅπου βλάστησε. Τόσοι καὶ τόσοι, μέσα σ' αὐτές, ἄνδρες ψυχωμένοι καὶ γεροί, εἶχαν κάνει ἄθλα καὶ ὕψωσε τρόπαια φιλοπατρίας. Στὸ δένδρο τῆς Ἱστορίας,

σὰν φύλλα λεύκα ἀψηλῆς σαλεύοντας,

ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Ὅμηρος, (μετάφρ. Ἀργύρη Ἑφταλιώτη), ἔμειναν πάντα ζωντανὰς οἱ μνῆμες τους.

Ἀπ' αὐτοὺς —καὶ μάλιστα «πολλῶν κάρων»— προερχόταν ὁ Σαμψών.

Ὁ π ω ς σ τ ῆ Σ ά ρ α

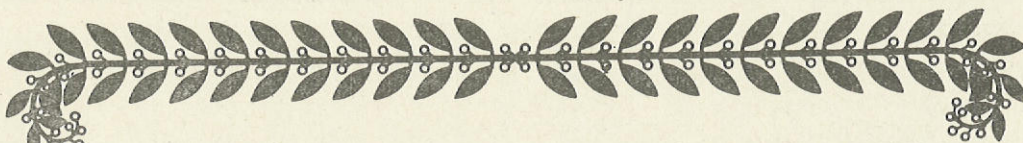
«3 Καὶ ὤφθη ἄγγελος Κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν· ἰδοὺ σὺ στεῖρα καὶ οὐ τέτοκας καὶ συλήψῃ υἱόν».

Καὶ ὅμως, τίποτε δὲν προδιέγραφε τὴν ἐμφάνισήν του στὸν κόσμον. Ἡ μάνα του ἦταν στεῖρα. Ἀποδειγμένα. Καίρως ἀρκετὸς εἶχε διαθεῖ, δίχως ποτὲ νὰ μείνῃ ἔγκυος. Ἀλλὰ «ὅπου Θεὸς βούλεται, νικάται φύσεως τάξις», καθὼς μαρτυρεῖ ἡ Βίβλος καὶ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία. Ἐκεῖνος ποὺ ἔφερε ἀπὸ τὸ μηδὲν στὴν ὑπαρξὴ τὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ, μὲ ὅλα ὅσα εἶναι· ἢ κινεῖται πάντα τους, πετυχαίνει τὸ κάθε τί, ἀρκεῖ νὰ τὸ θελήσῃ. Ὅπως τὴ Σάρα, ἔτσι καὶ τὴ γυναῖκα τοῦ Μανωὲ θὰ τὴν κάνει γόνιμη. Θὰ τῆς χαρίσῃ γιό.

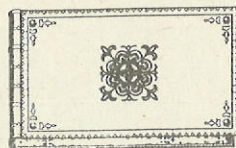
Τῆς τὸ ἀναγγέλλει· ἕνα ἀπὸ τὰ οὐράνια πνεύματα: «Στεῖρα, ποὺ δὲν γέννησες ποτέ, θὰ συλλάβεις στὰ σπλάγχνα σου παιδί».

Δὲν εἶναι κάτι ποὺ τὸ περιμένεις. Ἀνῆκε στὰ θαύματά μου, τὴ θεοκρίνει μὲ τὸ στόμα τοῦ μηνυτοῦ τοῦ ὁ Ὑψιστος. Ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ἀντικρουμένη ἀπὸ τὸ λογικὸ αὐτὴ ἡ ὑπόσχεσις, δὲν εἶναι κενή. Ὅτι ἐκεῖνος ἐπαγγέλλεται, εἶναι ἤδη γεγονός. Γι' αὐτό, ἀποτείνεται στὴν πιστὴν ψυχὴ λέγοντας: «Ἐλάβε ἐκ στόματός μου ἐξηγορίαν καὶ ἀνάλαβε τὰ ρήματά μου ἐν καρδίᾳ σου» (Ἰὼβ κδ' 22). Πάρε ἀπὸ τὰ χεῖλή μου τὸ μήνυμα ποὺ ἀκούς καὶ θάλε το στὴν καρδίᾳ σου.

(Συνεχίζεται)

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

'Αρχιμ. 'Αντων. Ρωμαίου

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΑΝΕΞ

(Μυθιστόρημα)

Συχνά κατηγορούν την 'Εκκλησία ότι δεν χρησιμοποιεί τα νέα μέσα (δώρα Θεού), που ανακαλύπτει ή ανθρώπινη σοφία στην πορεία της και στην πρόοδό της.

Αυτό όμως είναι ανιστόρητο και ίσως συνκοφαντικό, γιατί ίσα - ίσα ή 'Εκκλησία στάθηκε πρωτοπόρα σ' όλες αυτές τις τεχνικές και τις επιστήμες, που σήμερα καμώνονται οι Νεοέλληνες ότι θεραπεύουν.

νη γράφουν με τρόπο βαθύ και έλκυστικό, χρησιμοποιώντας όλα τα αόθηντικά στοιχεία, σύγχρονα και δοκιμασμένα, που αναδείχνουν σχήματα, ιδέες, αξίες, κατηγορίες ανθρώπων, τρόπους ζωής.

'Ανάμεσα σ' αυτούς είναι και ο π. 'Αντώνιος Ρωμαίος. Πλοκή, γλαφυρότητα, σταθερότητα ύφους χαρακτηρίζουν το μυθιστόρημά του «'Ανάμεσα σε δυο μάνες».

Είναι θερησκευτικό το περιεχόμενο του βιβλίου. Και ίσως σε άλλα χέρια θα γινόταν ένα κείμενο ανούσιο, χλιαρό, πλαδαρό από κείνα που καθημερινά κυκλοφορούν χωρίς έλεγχο.

Όμως ο συγγραφέας τούτου του βιβλίου ξέρει την τέχνη του. 'Ανακαλύπτει όλα τα μυστικά, ώστε με τρόπο σωστό να σου μεταδίνει όλα τα μηνύματα που θέλει κι αόθεντικά να σου προσφέρει τη ζωή εκείνη που κάθε ανθρώπινη ύπαρξη έχει ανάγκη.

Φς

Παντελή Β. Πάσχου

ΠΙΚΡΟ ΨΑΛΤΗΡΙ

(Ποιήματα)

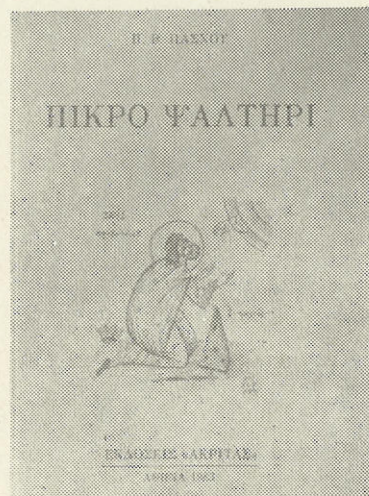
Ό,τι και να γράφει ο Παντελής Πάσχος, ό,τι κι αν μάς πεί, στην πιά βαθιά ρίζα του, στην πιά αόθεντική ματιά και φλόγα της ζωής του μένει ποιητής. Ένας ποιητής μ' ολάνοιχτες, πνευματικές πληγές, με σιωπές κι έκστάσεις, με δάκρυα, «ξεστους ανέμους», ρυθμούς κι αμάτινες ωδύνες.

Είναι μεγάλη ή έγνοια κι ή αγρύπνια του Πάσχου για όλα τα πνευματικά, εκκλησιαστικά και θεολογικά ζητήματα που απασχολούν σήμερα την ανθρώπινη ύπαρξη. Τα βιβλία του καλύπτουν όλους τους χώρους της σκέψης, του λόγου και της επικοινωνίας.

Όσο σ' στην ποίησή του βρίσκει κανείς εκείνη την άμεσότητα της ψυχής. Τό άγγιγμα του ήλιου, το χάδι των ματιών που σε ματώνει.

Πού στάζει μέσα σου όρμη, φώς, αγάπη, νοσταλγία κι ελπίδα.

Σ' αυτή μάλιστα τη συλλογή του «Πικρό Ψαλτήρι» ο Παντελής Πάσχος μάς ξεναγεί μέσα σε δάση, λειμώνες, ναούς, ακόμα κι άβυσσους, για να μάς δείχνει όμως τελικά στις συχνές στάσεις που κάνει, ξέφωτα άσημένα. Τέμπλα ζωής γεμάτα χρώματα, ντυμένα στο φώς. Τρούλλους με άβασίλευτη τη χαρά της συντροφιάς και της θείκης προστασίας.

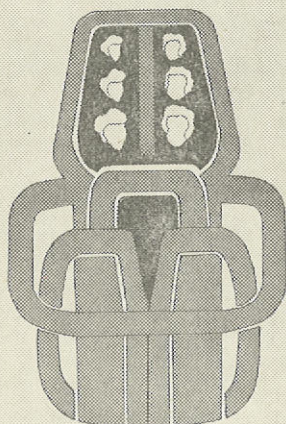
Μέσα στη δίψα, στη φτώχεια και στα καυλισμένα βουνά του καθημερινού βίου, ή ποίηση του Πάσχου, αυτή που ψάλλει με το «Πικρό Ψαλτήρι» του, είναι μια ποίηση σ' αλήθεια δαβιδικού ήθους και ύφους. Περνάει μέσα απ' αυτή εικόνες, πληγές, φλόγες και κορφές που μάς φανερώνουν τα σπλάχνα, τους ρυθμούς, μα και την άχραντη ελπίδα της ζωής του:

«'Απόψε, Κύριε, αν έρθεις να ζυγιάσεις, μόνο την πίκρα μου δαρείά θανά 'βρεις» κι έμένα θυμισμένο στη μελαγχολία μου απελπισμένο ίσως και πεσμένο μπρούμυτα κάτω από κείνο το σταυρό που μου 'δωκες».

Δημ. Φερούσης

'Αρχιμ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΡΩΜΑΙΟΥ

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΜΑΝΕΞ

ΑΘΗΝΑ 1982

Κληρικοί, θεολόγοι κι άνθρωποι της 'Εκκλησίας στάθηκαν όλοι εκείνοι που άνοιξαν σ' αυτό τον τόπο δρόμους σ' όλα τα είδη γραφής: ποίηση, δοκίμια, ιστοριογραφία, μυθιστόρημα, χρονικό, επιστημονική μελέτη κ.ά.

Έτσι σήμερα μέσα στο χώρο της 'Ορθοδοξίας υπάρχουν κληρικοί όλων των βαθμίδων, που με αξιοσύ-

Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους

ΨΗΦΙΣΜΑ ΤΟΥ Ι.Σ.Κ.Ε.

Μετά το πέρας της Γεν. Συνλεύσεως του Ι.Σ.Κ.Ε. (26 'Ιαν. 1984) εκδόθηκε το ακόλουθο ψήφισμα που εστάλη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό, τους αρχηγούς των εν τη Βουλῇ Κομμάτων και τον Πρόεδρό της:

«1) Να ματαιωθῇ σφαγιαστικός νόμος περί ἀμβλώσεων, καθ' ὅτι θὰ φέρῃ στὸ χεῖλος τῆς καταστροφῆς τὴν πρόδοι καὶ τὴν ἀμυναν τῆς Χώρας καὶ θὰ ἐπιτείνῃ τὸ δη-μογραφικὸν πρόβλημα.

2) Διαμαρτύρεται διὰ τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου τὰ ὁποῖα καταπατοῦνται εἰς τὴν μαρτυρικὴν Βόρειον Ἡπειρον καὶ τὸν βάραβρον διωγμὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου.

3) Ἐκφράζει τὸν ἀποτροπιασμὸν τῆς διὰ τὴν αὐθαίρετον ἀνακήρυξιν τοῦ ψευδοκράτους τοῦ Ντεν-κάς.

4) Ἐκφράζει τὴν πικρίαν τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου διὰ τὰ βάναυσα καὶ ὑποβολιμαῖα θεατρικὰ καὶ κινηματογραφικὰ ἔργα τὰ ὁποῖα προσβάλλουν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Ὁρθόδοξον Ἐφημ. Κλήρον.

5) Στιγματίζει τὴν ἀπαράδεκτον ἀνοχὴν τῶν ἀρμοδίων διὰ τὴν ἀσύδοτον καὶ ἀνευ προηγουμένου ἀντεθνικὴν καὶ ἀντιχριστιανικὴν προπαγάνδα, ὡς καὶ τὸν συνεχῆ ἐκδιασμόν τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰε-χωβά εἰς βάρος τοῦ Ὁρθοδόξου Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ἁμυνας τῆς Χώρας».

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΙΕΡΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΔΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν θρη-σκευτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ὁμογενῶν μας στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὸ Κάιρο, τὸ ἐκεῖ ὁμόδοξο Πατριαρχεῖο κάνει ἐκ-κλήση γιὰ τὴν ἀπόσπασιν ἱερέων ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ποὺ θὰ πληρώ-σουν κενὰ θέσεις ἐφημερίων - ἐκ-παιδευτικῶν (Δημοτικῆς καὶ Μέ-σης).

Ἡ Ἱ. Σύνοδος ἀποδεχθεῖσα τὸ αἶτημα, ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες σχετικὴ ἐγκύκλιο, γιὰ νὰ συστήσουν στοὺς ενδιαφε-ρομένους, ποὺ ἔχουν ἱεροποστολι-

κὸ ζῆλο, νὰ ἀποσπασθοῦν γιὰ μιὰ διετία στὴν Αἴγυπτο «ἵνα προσφέ-ρῳσι πρὸς τοὺς ἀποδήμιους ἀδελ-φούς ἡμῶν τὰς πολυτίμους αὐτῶν ὑπηρεσίας τῆς διδασχῆς, τῆς μυστη-ριακῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐλληνικῆς παι-δείας, δοθέντος ὅτι εἶναι ἐξησφα-λισμένοι αἱ προϋποθέσεις ἀνέτου καὶ ἀπροσκόπτου ἐργασίας καὶ δια-μονῆς αὐτῶν».

Η ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

Σὲ θέματα προϋπηρεσίας ἱερο-ψαλτῶν ἀναφέρεται ἡ ὑπ' ἀρ. Φ. 344)303)Α 5505, Α 7974, Α 12717)18.10.83 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑ-πουργείου Προεδρίας τῆς Κυβε-ρνήσεως. Συγκεκριμένα ὀρίζει:

α. Οἱ ἱεροψάλτες, ἐνόψη τῶν γενομένων δεκτῶν μετὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 3314)79 καὶ 4078)79 ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., δὲν εἶναι διοικητικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ νομικοῦ προσώπου τῶν ἱ. ναῶν στοὺς ὁποίους παρ-έχουν τὴν ὑπηρεσίαν τους. Συνέ-πεια: ἡ προϋπηρεσία τὴν ὁποία ἔ-χουν διανύσει οἱ ὑπάλληλοι ποὺ ὑ-πηρετοῦν στὸ Δημόσιο καὶ στὰ Ν.Π.Δ.Α. μετὰ τὴν ἐξουσιοδότη-σιν τοῦ ἱεροψάλτη, δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ θεω-ρηθῇ πραγματικὴ δημόσια ὑπηρε-σία, ὥστε νὰ λαμβάνεται ὑπόψη γιὰ ἐνταξί, σὲ ἐφαρμογὴ τῶν δια-τάξεων τοῦ ἄρθρου 183 τοῦ Ὑ-παλληλικοῦ Κώδικα.

β. Σὲ ὅσες ὁμως περιπτώσεις, κατὰ τὸ παρελθὸν καὶ πρὶν τὴν ἐκδοσὴ τῆς ὑπ' ἀρ. Φ. 344)136)Α 7034)15.7.82 ἐγκυκλίου, εἶχε ἀνα-γνωρισθῇ ὡς συντάξιμη ἡ ἱερο-ψαλτικὴ προϋπηρεσία, οἱ σχετικὲς πράξεις δὲν ἀνακαλοῦνται, ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας, μετὰ τὴν ὑπ' ἀρ. 2292)74 ἀπόφασή του ἔχει δεχθῇ ὅτι ἡ Διοίκηση δὲν μπορεῖ, σὲ περίπτωσιν μετα-βολῆς τῆς Νομολογίας, νὰ ἀνακα-λεῖ ἢ νὰ ἀντικαθιστᾷ τὴν ἐκδοθεῖ-σας διοικητικὴν πράξιν.

ΝΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΚΛΗΡΙΚΟΙ - ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Μὲ ἐγγραφο τοῦ ὑπουργοῦ Παι-δείας κ. Ἀπ. Καλαμάνη, παρα-καλοῦνται οἱ Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ Κρήτης νὰ διευκολύνουν τοὺς ἱε-ροσπουδαστὰς ἐκκλησιαστικῶν σχο-

λῶν καὶ μαθητὰς σχολείων Μέσης Ἐκπαίδευσως, ποὺ ἔχουν καὶ τὴν ἰδιότητα ἐφημερίου, «ὥστε νὰ μὴ ἀπουσιάζουν ἀπὸ τὰ μαθήματά τους, με συνέπεια νὰ καθίσταται ἡ φοίτησή τους στὰ σχολεῖα ἐλλι-πὴς καὶ νὰ ἀπορρίπτονται μόνο ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν».

Η ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΡΙΑΣ ΘΕΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Μὲ θέμα τὴν ἀνανέωση καὶ ζω-νάνια τῆς ἐνορίας ὡς κατὰ τὴν τῆς θρησκευτικῆς καὶ πνευματι-κῆς ζωῆς, πραγματοποιήθηκε στὸ Βόλο τὸ Θ' Ἱερατικὸ Συνέδριο. Στὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θέματος ὁ Σεβ. κ. Χριστόδουλος ἔκανε ἀνάλυσιν τῆς σημασίας ποὺ ἔχει γιὰ τὴν Ἐκκλησίαν ὁ θεσμὸς τῆς ἐνορίας καὶ ἀναφορὰ στὴν σύγχρονη τά-σεις γιὰ ἀναβίωση τοῦ ἀρχικοῦ τῆς χαρακτῆρα.

Εἰσηγήσεις ἔγιναν ἀπὸ τοὺς: Αἰδ. π. Ἀπ. Κόκορη («ἐκκλη-σιολογικὴ διάσταση τῆς ἐνορίας»), ἀρχιμ. π. Νεκτ. Ντόβα («ὁργά-νωση τῆς ἐνορίας στὸν λατρευτικὸ τομέα»), αἰδ. κ. Θεόκλ. Μπατά-κα («ὁργάνωση τῆς ἐνορίας στὸν ἱεροποστολικὸ τομέα») καὶ αἰδ. Λεων. Ἀντωνάκη («ὁργάνωση τῆς ἐνορίας στὸν διοικητικὸ τομέα»).

Ἀκολούθησε συζήτηση μετὰ ἐνδια-φέρουσες ἀπόψεις καὶ ἐκδόθηκαν πορίσματα, ἐνὸς τὰ πλαίσια τοῦ Συνεδρίου τελέσθηκε θ. Λειτουργ-γία, παρατέθηκε γεῦμα καὶ διανε-μήθηκαν διάφορα ἐντυπα στοὺς συνέδρους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΤΗΝ Ἱ. ΜΗΤΡ. ΛΑΜΠΗΣ

Ἐπεὶ ἀπὸ τὴν καθιερωμένη σύναξιν, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. κ. Θεοδώρου, τῶν Ἀρχιερατικῶν Ἐπιτροπῶν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λάμπης καὶ Σφακίων, ἀφού ἐξε-τάσθηκαν καὶ ἐπελύθησαν διάφο-ρα τρεχούσης φύσεως θέματα, ἀ-ποφασίσθηκε:

● Ἡ πραγματοποίηση στὶς 9-10 Μαΐου 1984 στὸ Σπήλι, τοῦ Ἱε-ρατικοῦ Συνεδρίου μετὰ θέματα ἐκ-κλησιολογικὰ - πρεκτικά, μετὰ ἐμ-

Ειδήσεις που ενδιαφέρουν τους Έφημερίους

φαση στην αντιμετώπιση της αποπείρας για την αλλοτρίωση των Έλλήνων από τις εθνικοθησκευτικές τους παραδόσεις (γυμνισμός, άσμενα, διασυρμός ι. Κλήρου, άθεϊστική προπαγάνδα κ.λπ.).

● Να επαναλειτουργήσει, σε νέες βάσεις, ο Γερατικός Σύνδεσμος της 'Ι. Μητροπόλεως. Για το σκοπό αυτό ειδική επιτροπή θα μελετήσει το θέμα και θα προτείνει τις απαιτούμενες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του παλαιού Καταστατικού του.

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΣ» ΘΕΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Θεολογικό συνέδριο με θέμα «'Εκκλησία και νεότης» οργανώνεται από την 'Ι. Μητρόπολη 'Ηλείας και 'Ωλένης στη Φραγκαβίλλα 'Αμαλιάδος κατά το διήμερο 25-26 Φεβρουαρίου.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: 25 Φεβρουαρίου 'Εσπερινό στην 'Ι. Μονή Φραγκαβίλλας, εισήγηση από τον κ. 'Αλέκο Χριστοδούλου, θεολόγο καθηγητή του ΚΕΤΕ Πύργου, συζήτηση, συνεστίαση και 'Απόδειπνο. 26 Φεβρουαρίου κοινό εκκλησιασμό στον ι. ναό Εὐαγγελισμού 'Αμαλιάδος, εισήγηση από τον κ. 'Αλ. Κοσμάπουλο, Καθηγητή Παιδαγωγικών του Πανεπιστημίου Πατρών στην αίθουσα του συλλόγου «Θεία Οικοδομή», συζήτηση, τράπεζα αγάπης στο Οικотροφείο Φραγκαβίλλας, συζήτηση,

ἀνακεφαλαίωση και συμπεράσματα.

Για τους επιθυμούντες υπάρχει ή δυνατότητα δωρεάν φιλοξενίας στο Οικотροφείο Φραγκαβίλλας.

«ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΤΑΞΗ»

Διαβάζουμε στον παλαίμαχο «Ποιμένα» (περιοδικό της 'Ι. Μητροπόλεως Μυτιλήνης), ότι πρόσφατα διενεργήθηκε από επιθεωρητή του ύπουργείου Οικονομικών έλεγχος διαχείρισεως της 'Ι. Μητροπόλεως.

Μετά την ύποβολή του πορίσματος, το ύπουργείο Οικονομικών με έγγραφό του προς το της 'Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναφέρει, μεταξύ άλλων ότι «από τον έλεγχο (των ετών 1978-81) διαπιστώθηκε πλήρης τάξη και επιμέλεια σε όλες τις διαχειρίσεις της άνωτέρω Μητροπόλεως». Στο γενικό, τέλος, συμπέρασμα του πορίσματος σημειώνεται: «'Από τον έλεγχο των στοιχείων των βιβλίων της 'Ι. Μονής 'Υψηλού διαπιστώθηκε ότι ή οικονομική διαχείριση βρίσκεται σε πλήρη τάξη και επιμέλεια απόλυτα νοικοκυρεμένη».

Παρόμοια τάξη και επιμέλεια διαπιστώνεται σε όλους σχεδόν τους έλέγχους των εκκλησιαστικών Ν.Π.Δ.Δ. 'Όπου, τυχόν, συναντάται κατά τον έλεγχο κάποια παρατυπία, συνήθως όφείλεται σε παραδρομή ή άγνοια. Οι εύλαβέστατοι έφημέριοι και οι συνεργάτες τους εκκλησιαστικοί σύμβουλοι, ως προσπαθούν να έχουν και την οικονομική διαχείριση εν τάξει, για να μη δίδουν άφορμή για μικρόχολους σχολιασμούς.

ΝΕΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ

TOY TAKE

—Παπαδημητρίου - Τιμολιάρης Δημ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 26, σύνταξη 13.808, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 372.905.

—Κωστοπούλου 'Αθανασία, πρεσβυτέρα, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 26, σύνταξη 10.000, οίκ. επίδ. 908, εφάπαξ 381.103.

—Παπακωνσταντίνου Κων., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 30, σύνταξη 17.899, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 431.118.

—Παπαδημητρίου Δημ., ιερέυς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, εφάπαξ 476.306.

—Φρουζάκης Γεώργ., ιερέυς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 24.062, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 493.594.

—Ζαφείρης Μιχ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 511.831.

—Παπαγεωργίου Χρ., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 25.570, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 511.831.

Στις παραπάνω συντάξεις χορηγήθηκε αύξηση 150ο από 1.1.1983 (ΥΑ Β2)60)988)83 ΦΕΚ 302 τ. Β).

—Λαδάς 'Ιωάν., ιερέυς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 27.671, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 499.208.

—Σπηλιωτόπουλος 'Ανδρ., ιερέυς, Δ)7, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 27.671, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 510.430.

—Λευθεριώτης 'Ιωάν., ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, επιστρ. άσφαλ. 76.915.

—Νάκος 'Απόστ., ιερέυς, Β)4, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 34.991, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 580.211.

—Φαρμάκης Παύλος, ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 31, σύνταξη 22.348, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 446.360. (Λαμβάνει και έπίδομα άπολύτου άνικανότητας εκ δρχ. 11.174).

—Φίλης Εὐάγγελος, ιερέυς, Γ)6, έτη ύπηρεσίας 35, σύνταξη 29.406, οίκ. επίδ. 1.816, εφάπαξ 606.208.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ, δ. Θ.

Ι Ω Β

Ἡ ζωή και τὰ πάθη του

(Τόμος Α')

Μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις της 'Αποστ. Διακονίας

Σελίδες 366, Δραχ. 400

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Περίοδος κατανύξεως.

ΣΤΙΣ 12 τοῦ μηνός, ἀνοίξε τὸ Τριωδίου. Αὐτὴ ἡ περίοδος τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους εἶναι κατ' ἐξοχὴν κατανυκική. Μὲ ἄξονα τὰ σεπτὰ Πάθη τοῦ Κυρίου, ἡ ἐκκλησιαστικὴ μας ὑμνωδία ἀποβλέπει σὺν τῇ μορφώσει, μετὰ τῶν πιστῶν, τὸ αἶσθημα τῆς ψυχικῆς συντριβῆς καὶ μετανοίας, πὺν ἀποδίδει ὁ ὅρος κατάνυξη. Δὲν πρόκειται γιὰ τὴ θύραθεν ἔννοια τῆς ἀπλῆς θρησκευτικῆς συγκινήσεως, ἀλλὰ γιὰ κάτι βαθύτερο καὶ πύ οὐσιαστικό. Τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ἐσωτερικοῦ μας ἀνθρώπου, τὴν ἀπόκτηση, ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «οὗ Χριστοῦ».

Ἡ λειτουργικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ Τριωδίου εἶναι, σὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ πύ ἐντονη ὡς πρὸς τὴν ἐπίτευξη αὐτοῦ τοῦ ἰδεώδους. Στὰ φτερά μιᾶς μεγάλης ὀπῆς Ποιήσεως, διαποτισμένης ἀκρατα ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἡ ψυχὴ ἀποσπᾶται ἀπὸ τὰ φθαρτὰ καὶ ἐπύκηρα, φθάνει σὲ ὕψη ζηλευτά. Ὁ πύληνος ἀνθρώπος θεοῦται. Γίνεται σύμμορφος πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τοῦ προτύπου, τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Τὸ μαρτυρεῖ ἡ πύρα τῶν ὁρθοδόξων πιστῶν.

Οἱ ἐνορακοὶ ποιμένες μας ἄς φροντίσουν ἐφέτος νὰ οἰκαιοποιοῦν πύ ἀποτελεσματικὰ αὐτὸ τὸ ὥραιο πνεῦμα τοῦ Τριωδίου καὶ νὰ τὸ μεταδώσουν σὺν ἐκκλησιασμά τοῦς.

Καθῆκον τῶν ἐνοριακῶν ποιμένων.

ΣΤΗ χριστιανικὴ μας κοινωνία, παρατηρεῖται, καθε χρόνο, ἕνα ἄποπο. Δίνονται, σὲ σπύτια καὶ κέντρα διασκέδσεως, χοροεσπερίδες, ἐν εἶδει μιᾶς ἐπισημνύσεως τῶν Ἀπόκρῶ μέσα σὴν περίοδο τῆς Σαρακοστῆς. Τὸ φαινόμενο εἶναι θλίβερό. Μαρτυρεῖ ὅμως συνήθως ὅχι ὡμὴ ἀσέβεια, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλαφρὰ συνείδηση καὶ ἐπιπολαιότητα τέκνων τῆς Ἐκκλησίας καλῶν κατὰ τὰ ἄλλα. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τὸ χαρακτηρίσει ἀποτέλεσμα μὴ κατατοπισμοῦ τοῦς ἀπὸ τοῦς ποιμένες τοῦς. Γιὰ νὰ εἴμαστε μέσα στὰ πράγματα, πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ἐκεῖ ἔγκειται ἡ ἀλήθεια καὶ δὲν εἶναι μιὰ ἐν ψυχρῷ παραδίση ἐκ μέρους αὐτῶν τῶν χριστιανῶν.

Ἄς θυμηθοῦν ἐφέτος αὐτὸ τὸ καθῆκον τοῦς οἱ πνευματικοὶ πατέρες τοῦς, οἱ αἰδ. ἐφημέριοί μας. Ἄς τοῦς ἐπιστήσουν ἔγκαιρα, τὴν προσοχή. Εἶναι βέβαιον ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοῦς τοῦς πιστοῦς τοῦ μεγάλου ἀγίου δὲν θὰ παρουρηθοῦν. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ἐλόγημένο καὶ εὐχάριστο.

Μιὰ ἐκπομπὴ τῆς ΕΡΤ 1.

ΣΕ ΜΙΑ ἐκπομπὴ τῆς ΕΡΤ 1, πὺν μεταδόθηκε πρόσφατα, σὴν σειρά «Ἐκπαιδευτικὴ Τηλεόρα-

ση», τὸ θέμα ἦταν ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου. Θέμα, αὐτὸ καθ'αυτὸ, πύ ἐνδαφέρον. Οἱ ἰδέες ὅμως πὺν ἐκφράζονταν σ' αὐτὴ, δὲν ἦταν οἱ κατάλληλες γιὰ τὸ εἰδικὸ ἀκροαματικὸ κοινὸ τῆς σειρᾶς, πὺν τὸ ἀποτελοῦν νέοι καὶ παιδιὰ. Συγκεκριμένα, ἀντιπροσώπευαν ὡμὰ ἀντιθρησκευτικὸ πνεῦμα. Παρουσαζαν τὰ ἐπιστημονικὰ πορίσματα αὐτῆς τῆς θεωρίας, ὅτε λίγο ὅτε πύ, σὴν καταρρίπτοντα τὴ διδασκαλία τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἀκούσθηκαν βεβαιώσεις, ὅπως «δὲν καταγράφεται ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔα», «τὴ Γῆ δὲν τὴν ἐφύλαξε κανένας» καὶ ἄλλες παρόμοιες.

Εἶναι ἀδιανόητο νὰ θραίνον σὴν ἀέρα τέτοιες ἐκπομπὲς καὶ μᾶλιστα ἀπὸ ἕνα πρόγραμμα προορισμένο γιὰ τὴν ἐλληνικὴ νεότητα. Τὸ ἴδιο τὸ Σύνταγμα τῆς χώρας μας καθορίζει ρητὰ πὺν νόημα τῆς Παιδείας. Ἐγκεῖται σὴν παροχὴ γνώσεων ἐναρμονισμένων, σὴν τοῖς ἄλλοις, μὲ τὸ χριστιανικὸ «πιστεύω». Ἄς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψη οἱ ἀρμόδιοι. Καὶ ἄς ἀποφεύγουν παρεμβολὲς ἄστοχες καὶ ἐπύκημιες.

Ἐνα συναξάρι - διαμάντι.

ΣΥΝΑΞΑΡΙΑ λέμε τοῦς σύντομους ἡ ἐκτενέστερους Βίους Ἀγίων τοῦ λειτουργικοῦ ἔτους. Ἀποτελοῦν ἕνα σπουδαῖο τμήμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας Γραμματείας. Συνήθως εἶναι κείμενα γραμμένα μὲ ἀπλοῖκό τρόπο, μερικὰ κλίνοντα πρὸς τὴν ὑπερβολή. Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ λείπει ἀπὸ ἄλλα, γραμμένα ἀπὸ νηφάλιους πιστοῦς τῶν παλαιῶν χρόνων.

Ἐνα ἀπ' αὐτὰ, σωστὸ διαμάντι τοῦ εἶδους, εἶναι καὶ ἐκεῖνο πὺν ἀφορᾷ τὸ μαρτύριο τοῦ Ἀγίου Πολυκάστου, ἐπισκόπου Σμύρνης (23 Φεβρ.), ὁφειλόμενο σὲ αὐτόπιτες πιστοῦς. Ἀνήκει σὴν συλλογὴ πὺν περιλαμβάνει ἔργα τῶν λεγομένων Ἀποστολικῶν Πατέρων. Ἡ ὕψη τοῦ εἶναι ζηλευτὴ ἀπὸ φιλολογικὴ ἀποψη. Ἀλλὰ καὶ τὰ ἡθικὰ διδάγματα πὺν τὸ σπολίζουν, εἶναι ἀπανγασματα ὕγιους ἐδαγγελικοῦ φρονήματος. Θὰ συνιστούσαμε τὴν ἀνάγνωσή τοῦ καὶ ἐπ' ἐκκλησιαστικὰς, σὲ μετάφραση βέβαια.

Σὴν κομήτης.

ΑΝΤΙ 28, ὁ Φεβρουάριος ἔχει 29 μέρες κάθε τέσσαρα χρόνια (ὅταν τὸ ἔτος εἶναι δίσεκτο). Ἐτσι, μονάχα ὅταν περᾷ αὐτὸ τὸ διάστημα, μνημονεύεται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὁ Ἅγιος αὐτῆς τῆς πρόσθετης μέρας, πὺν εἶναι ὁ Ὁμολογητῆς Κασσιανός. Τὸ ὄνομά τοῦ ἐμφανίζεται σὺν ἑορτολογικὸ στερέωμα, σὴν ἄλλος κομήτης, περιοδικὰ.

Τί τὸν ζημιώνει, σ' αὐτὴ τὴν εἰδικὴν περίπτωση; Ὅχι τίποτε τὸ σπουδαῖο. Εἶναι ἕνα ὄνομα πὺν λάμπει ἀνέσπερα σὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, γραμμένο «ἐν βίβλῳ ζωῆς».